

**OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA
SBERBANK BH D.D. SARAJEVO**

na dan 31.12.2020. godine

Sarajevo, 2021. godine

Postupajući u skladu sa Zakonom o bankama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 27/17) i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 39/21), Sberbank BH d.d. Sarajevo javno objavljuje sljedeće podatke i informacije sa stanjem na finansijski datum 31.12.2020. godine putem svoje zvanične internet stranice: www.sberbank.ba.

Svi podaci su izraženi u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM), osim ako je drugačije navedeno.

Banka nije dužna objavljivati podatke i informacije koji nisu materijalno značajni, kao ni podatke i informacije, čije bi javno objavljivanje moglo negativno uticati na konkurentski položaj Banke na tržištu, ni podatke koji bi mogli negativno uticati na sigurnost zaposlenika i organa Banke.

Sadržaj

I Opći podaci i informacije o banci	5
II Vlasnička struktura, Nadzorni odbor i Uprava Banke	6
III Politike naknada	14
IV Obuhvat primjene regulatornih zahtjeva	22
V Strategije, ciljevi i politike za upravljanja rizicima banke	22
VI Kapital	44
VII Stopa finansijske poluge	60
VIII Likvidnosni zahtjevi	62
IX Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja Banke	67
X Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	68
XI Interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP)	69

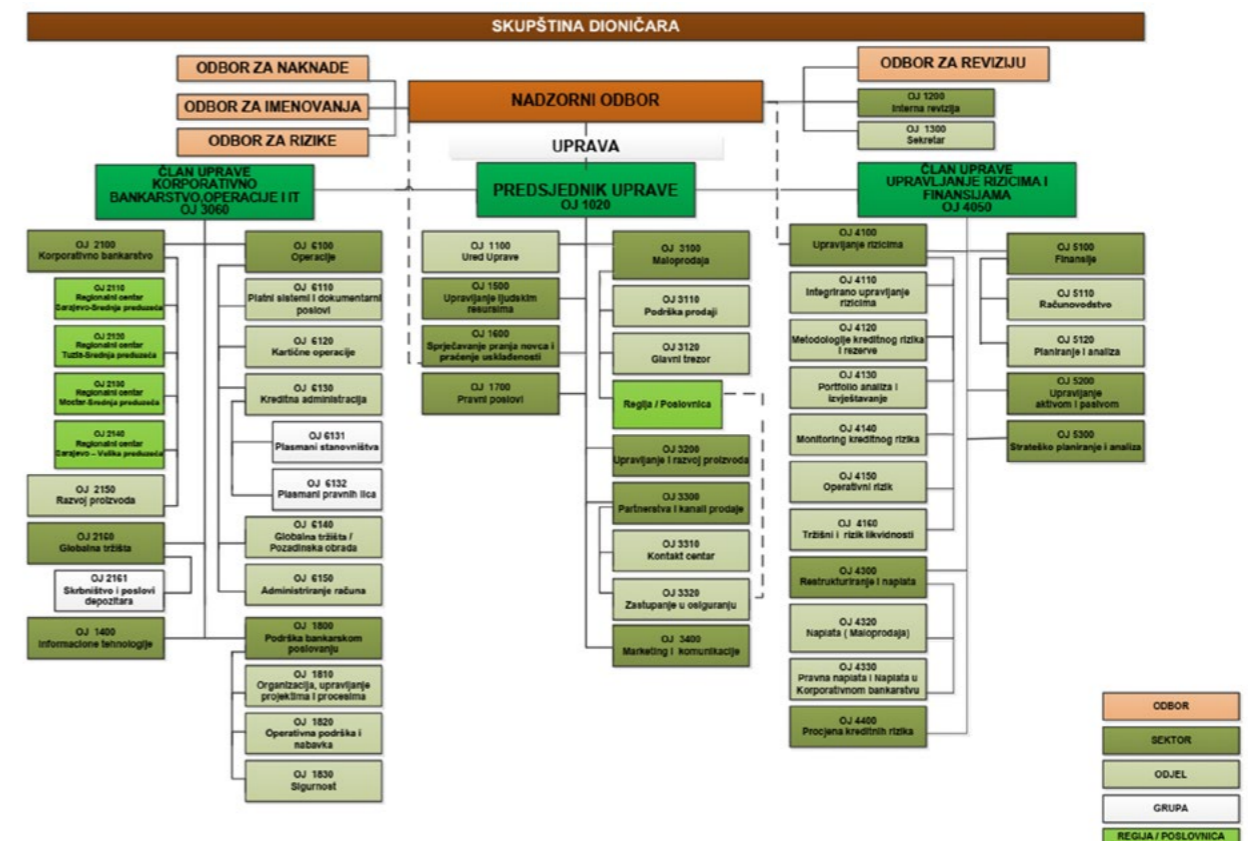
I Opći podaci i informacije o banci

Sberbank BH dioničko društvo Sarajevo (u daljem tekstu: Banka ili SBBH) registrovana je poslovna banka sa sjedištem u Sarajevu, ulica Fra Anđela Zvizdovića broj 1, i dio je Sberbank Europe grupe.

U svojoj poslovnoj mreži Banka ima 32 organizaciona dijela odnosno poslovnice, podijeljene u 5 regija: Sarajevo, Tuzla, Mostar, Bihać i Zenica. Banka nema predstavništva.

Lokacije poslovnica i bankomata Sberbank BH d.d. Sarajevo objavljene su na web stranici Banke na linku: <http://www.sberbank.ba/bs/lokacije>.

Organizaciona struktura Banke na 31.12.2020. godine:

Banka obavlja sljedeće djelatnosti odnosno poslove:

1. primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova,
3. izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca, u skladu sa posebnim propisima,
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
7. finansijski lizing,
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo),
9. učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun,

10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi),
11. upravljanje portfeljem vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
16. usluge iznajmljivanja sefova,
17. posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

II Vlasnička struktura, Nadzorni odbor i Uprava Banke

a. Popis dioničara Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

VLASNIČKA STRUKTURA			
Red. br.	Ime i prezime / naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	(% učešća)	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Sberbank Europe AG, Beč, Austrija	100%	

Sberbank je jedna od najstabilnijih finansijskih institucija u svijetu. Sberbank BH d.d. Sarajevo je članica Sberbank Europe AG Beč, Austrija, grupacije, koja je prisutna na osam tržišta Centralne i Istočne Evrope: u Austriji, Bosni i Hercegovini (Sarajevo i Banja Luka), Češkoj Republici, Hrvatskoj, Mađarskoj, Njemačkoj, Sloveniji i Srbiji.

b. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Sberbank BH d.d. Sarajevo je Pravilnikom o internoj organizaciji i sistematizaciji adekvatno uspostavila organizacijsku strukturu s jasno definisanim, preglednim i dosljednim linijama odgovornosti unutar Banke, kojima se izbjegava sukob interesa, a u skladu sa Zakonom o bankama FBiH i odlukama Agencije za bankarstvo FBiH.

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Nadzornog odbora i Uprave Banke utvrđeni su Statutom Banke, Poslovnikom o radu Nadzornog odbora i Poslovnikom o radu Uprave Banke.

Nadzorni odbor čini sedam članova, od kojih su dva člana nezavisna, u skladu

sa odredbama Zakona o bankama FBiH, a koje imenuje i razrješava Skupština Banke.

Predsjednik i članovi Nadzornog odbora imenuju se istovremeno na period od najduže četiri godine, pri čemu isto lice može biti imenovano za predsjednika ili člana Nadzornog odbora više puta bez ograničenja.

ČLANOVI NADZORNOG ODBORA BANKE NA 31.12.2020.

Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Arndt Nikolai Röchling	https://sberbank.ba/bs/uprava-i-nadzorni-odbor
2.	Aleksei Mikhailov	
3.	Wolfgang Errath	
4.	Petar Grujić	
5.	Cosette Kuhs	
6.	Ermin Nuhić	
7.	Elvir Čizmić	

Upravu Banke čine tri člana, koji organizuju, vode poslovanje i zastupaju Banku, a koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke. Član Uprave Banke se imenuje na period od četiri godine, s tim da isto lice može biti imenovano za člana Uprave Banke više puta bez ograničenja.

Banka je podijeljena na slijedeće upravljačke oblasti:

- Područje nadležnosti predsjednika Uprave (CEO)
- Područje nadležnosti člana Uprave za upravljanje rizicima i finansijama.
- Područje nadležnosti člana Uprave za korporativno bankarstvo, operacije i IT

ČLANOVI UPRAVE BANKE NA 31.12.2020.

Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Jasmin Spahić	https://sberbank.ba/bs/uprava-i-nadzorni-odbor
2.	Jasmina Dobrača	
3.	Enver Lemeš	

c. Direktorske funkcije na kojim se nalaze članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Red. br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
Nadzorni odbor						
1.	Arndt Nikolai Röchling	1	3	1	3	0
2.	Aleksei Mikhailov	1	3	1	3	0
3.	Wolfgang Errath	0	2	0	2	0
4.	Cosette Kuhs	0	1	0	1	0
5.	Petar Grujić	0	2	0	2	0
6.	Ermin Nuhić	1	1	0	1	0
7.	Elvir Čizmić	0	1	0	1	0
Uprava						
1.	Jasmin Spahić	1	0	1	0	0
2.	Jasmina Dobrača	1	0	1	0	0
3.	Enver Lemeš	1	0	1	0	0

d. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Politikama za izbor i procjenu ispunjenja uslova za članove Nadzornog odbora, koje usvaja Skupština, te za članove Uprave i nositelje ključnih funkcija u Banci, koje usvaja Nadzorni odbor Banke, definisana je strategija izbora i proces procjene podobnosti kandidata i članova organa Banke, odnosno postupka izbora i procjene pojedinačnih kandidata i članova organa Banke, te organa Banke u cjelini, kao i mjere koje se preduzimaju nakon sprovedene procjene. U skladu sa navedenim aktima Banka sprovodi inicijalnu i redovnu procjenu članova organa banke: inicijalnu procjenu prije imenovanja člana organa Banka, a redovnu procjenu jednom godišnje, o čijim se rezultatima izvještava Agencija za bankarstvo FBiH do 31.03. tekuće za prethodnu godinu, uz dostavljanje propisane dokumentacije.

Dodatno, Politike utvrđuju lica odgovorna za sprovođenje procjene, uslove i kriterije procjene, definišu kriterije za ukidanje izdatih saglasnosti od strane Agencije za bankarstvo FBiH, zatim uslove i načine stručnog usavršavanja članova Nadzornog odbora, te podnošenje izjava o imovinskom stanju.

Navedene Politike su u skladu sa profesionalnim vrijednostima i dugoročnim interesima Banke, te se baziraju na prirodi, obimu i složenosti poslovnih operacija Banke, kao i odgovornostima funkcija koju obavljaju članovi organa

Banke. S obzirom na odgovornost koju imaju u upravljanju i nadzoru nad poslovanjem Banke, članovi organa Banke moraju ispunjavati propisane uslove, te zadovoljavati posebne kriterije podobnosti. Osim toga, za vrijeme trajanja svog mandata, članovi organa Banke obavezni su upotpunjavati i unapređivati potrebna kolektivna i individualna znanja, vještine i stručna znanja, dodatno se obrazujući iz oblasti koje su važne za efikasno i kvalitetno obavljanje njihovih dužnosti, u okviru programa Banke.

Prije nego što bude izabran za člana organa Banke, svaki kandidat mora uspješno proći procjenu stručnosti i primjerenosti odnosno podobnosti, koju provodi Odbor za imenovanja Nadzornog odbora. Ovaj Odbor, uz podršku stručne službe Banke, koja vrši provjeru i informiše o vjerodostojnosti dokumentacije, izvještava Nadzorni odbor i istom predlaže donošenje odgovarajuće odluke. Procjena se provodi na osnovu samoprocjene i ostale propisane dokumentacije koju dostavlja kandidat odnosno član organa Banke. Ukoliko se rezultatom procjene kandidata za članove Uprave utvrdi da kandidati ispunjavaju propisane uslove podobnosti, kako za obavljanje pojedinačnih funkcija, tako i cjelokupnog sastava Uprave, Nadzorni odbor Banke donosi odluku o imenovanju članova Uprave. Po istom principu se utvrđuje podobnost članova Nadzornog odbora. Ukoliko rezultat procjene bude pozitivan, Nadzorni odbor utvrđuje prijedloge odluka, koje podnosi Skupštini Banke na razmatranje, a u svrhu imenovanja članova Nadzornog odbora. Ovom procjenom se osigurava transparentna odluka koja se temelji na ključnim kriterijima kao što su osobni ugled, odgovarajuće profesionalno iskustvo, nezavisnost, nepostojanje sukoba interesa, dovoljna dostupnost vremena, vještine i uticaj na kolektivnu podobnost organa Banke. Banka podnosi zahtjev za davanje prethodne saglasnosti na predložene kandidate Agenciji za bankarstvo FBiH, na način i u skladu sa propisanim rokovima. Za člana organa Banke može biti imenovano samo lice koje je dobilo prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo FBiH za obavljanje te funkcije.

Za člana Nadzornog odbora može se imenovati osoba koja:

- ima dobar ugled;
- ima odgovarajuće, stručno znanje, sposobnosti i iskustvo potrebno za ispunjavanje obaveza iz svoje nadležnosti;
- nije u sukobu interesa u odnosu na Banku, dioničare, članove Nadzornog odbora, nositelje ključnih funkcija i Upravu Banke;
- je spremna i u mogućnosti posvetiti dovoljno vremena za ispunjavanje obaveza i odgovornosti iz nadležnosti Nadzornog odbora i
- ispunjava kriterije utvrđene Zakonom, propisima Agencije te propisima kojima se uređuju privredna društva.

Pri procjeni iskustva odnosno kvalifikacija, stručnih znanja, vještina i iskustva pojedinačnog člana Nadzornog odbora Banke treba razmotriti:

- teorijsko iskustvo, stečeno obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem;
- praktično iskustvo, stečeno obavljanjem prethodnih poslova.

Referentne oblasti za procjenu teorijskog i praktičnog iskustva pojedinačnog člana Nadzornog odbora Banke su:

1. finansijska tržišta;
2. regulatorni okvir i propisani standardi poslovanja banaka i drugih finansijskih institucija;
3. strateško planiranje i poznavanje poslovne strategije banke ili njenog poslovnog plana i njegovog izvršenja;
4. upravljanje rizicima (identifikacija, mjerenje, odnosno procjena, praćenje, kontrola i izvještavanje o ključnim rizicima), uključujući i odgovornosti pojedinačnog člana Nadzornog odbora u tom procesu;
5. upravljanje, nadzor i kontrola u postupcima i mjerama banke i drugih finansijskih institucija i
6. finansijsko planiranje, analizu i kontrolu u bankama i sličnim finansijskim institucijama.

Za člana Uprave može se imenovati lice, koje u svakom trenutku ispunjava sljedeće uslove:

- ima dobar ugled;
- VSS-VII stepen stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa (koji se vrednuje sa 240 ECTS bodova) ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja;
- ima potreban nivo i profil edukacije i obuke i odgovarajuće praktično iskustvo, potrebno za vođenje poslova banke;
- nije u sukobu interesa u odnosu na Banku, dioničare, članove Nadzornog odbora, nosioce ključnih funkcija i Upravu Banke;
- za koje je na osnovu dosadašnjeg ponašanja moguće opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati poslove člana Uprave Banke;
- da je spreman i u mogućnosti posvetiti dovoljno vremena za ispunjavanje obaveza i odgovornosti iz nadležnosti Uprave Banke i
- ispunjava i druge uslove za člana Uprave utvrđene Zakonom, propisima Agencije te propisima kojima se uređuju privredna društva.

e. Članovi Odbora za reviziju

Odbor za reviziju pruža stručnu pomoć Nadzornom odboru Banke u vršenju nadzora nad poslovanjem Banke i radom Uprave Banke.

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Odbora za reviziju utvrđeni su Statutom Banke i Poslovnikom o radu Odbora za reviziju. Odbor za reviziju Banke čini pet članova, koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor, uz mogućnost imenovanja na dva uzastopna mandata.

U toku 2020. godine Odbor za reviziju je zasjedao četiri puta.

ČLANOVI ODBORA ZA REVIZIJU BANKE NA 31.12.2020.

Red. Br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Béla Czigony	https://sberbank.ba/bs/uprava-i-nadzorni-odbor
2.	Jovo Vilendečić	
3.	Mirza Ožegović	
4.	Polina Danilova	
5.	Alida Selimović	

f. Članovi odbora Nadzornog odbora (Odbor za imenovanja, Odbor za rizike, Odbor za naknade)

Banka je osnovala tri specijalizirana odbora sa ciljem pružanja stručne podrške u radu Nadzornog odbora: Odbor za naknade, Odbor za imenovanja i Odbor za rizike. Svaki od odbora sastavljen je od po dva člana Nadzornog odbora, te od po jednog lica iz relevantne stručne službe Banke. Predsjednik Nadzornog odbora je ujedno i predsjednik sva tri odbora Nadzornog odbora. Odbori zasjedaju najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće.

U 2020. godini je održano sedam sjednica Odbora za naknade vezano za pitanja iz oblasti politike i prakse naknada Banke. Odbor za imenovanja zasjedao je tri puta u povodu redovne i inicijalne procjene organa Banke, te preispitivanja politike za izbor i procjenu članova organa Banke. Odbor za rizike zasjedao je dva puta u 2020. godini, s tim da je izvještavao Nadzorni odbor o provođenju Strategije rizika, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i o adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima kroz kvartalne izvještaje o radu kontrolne funkcije upravljanja rizicima.

Organizacija, djelokrug i način rada svakog pojedinog odbora uređen je njegovim Poslovnikom o radu.

Članovi odbora Nadzornog odbora, ukoliko su osnovani u banci

	Odbor za imenovanja	Učestalost zasjedanja
1.	Arndt Nikolai Röchling	najmanje jednom godišnje, po potrebi i češće
2.	Aleksei Mikhailov	
3.	Adisa Šehović	
	Odbor za rizike	Učestalost zasjedanja
1.	Arndt Nikolai Röchling	najmanje jednom godišnje, po potrebi i češće
2.	Aleksei Mikhailov	
3.	Ajla Džonlagić	
	Odbor za naknade	Učestalost zasjedanja
1.	Arndt Nikolai Röchling	najmanje jednom godišnje, po potrebi i češće
2.	Wolfgang Errath	
3.	Melisa Tucaković	

g. Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca Interne revizije

Kontrolna funkcija Interne revizije u Sberbank BH d.d. Sarajevo organizaciono je pozicionirana kroz sektor Interne revizije odnosno kao zaseban organizacioni dio, funkcionalno i organizacijski nezavisan o aktivnostima koje revidira, kao i o drugim organizacionim dijelovima Banke, u cilju izbjegavanja sukoba interesa.

Interna revizija usko saraduje sa druge dvije kontrolne funkcije banke: Upravljanje rizicima i Praćenje usklađenosti, kako bi se osigurao adekvatan pristup kontroli te razmjena informacija.

Sektor interne revizije direktno odgovara Nadzornom odboru Banke koji imenuje i razrješava odgovornu osobu za rad funkcije Interna revizija i određuje visinu naknade za obavljanje poslova iz segmenta funkcije. Kao odgovorno lice za rad kontrolne funkcije Sberbank BH d.d. Sarajevo imenovan je Amel Kadić Direktor sektora Interna revizija.

Odgovorno lice za rad kontrolne funkcije redovno sudjeluje na sjednicama tijela koje izvještava: Odbora za reviziju i Nadzornog odbora Banke, te lično prezentira izvještaje o radu kontrolne funkcije Interne revizije (kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje uključujući pojedinačne izvještaje o obavljenim kontrolama) u cilju pribavljanja mišljenja i u konačnici njihovog usvajanja od strane Nadzornog odbora Banke, što osigurava praćenje efikasnosti i nezavisnost kontrolne funkcije.

Organizaciona jedinica trenutno broji 5 internih revizora, što je u skladu sa standardom definisanim kroz Metodologiju Interne revizije, u odnosu na ukupan broj zaposlenika Banke. Profesionalne kvalifikacije zaposlenika Interne revizije odgovaraju regulatornim zahtjevima i profesionalnim standardima, uključujući posjedovanje relevantnih profesionalnih certifikata.

Organizaciona nezavisnost Funkcije Interne revizije je prvenstveno uspostavljena kroz njenu funkcionalnu liniju izvještavanja – direktno Odboru za reviziju / Nadzornom odboru. Funkcionalno izvještavanje prema Odboru za reviziju / Nadzornom odboru (na bazi lokalnih regulatornih zahtjeva i međunarodnih standarda Interne revizije), osigurano je kroz sljedeće:

- Nadzorni Odbor / Odbor za reviziju usvaja Povelju o Internoj reviziji, te Metodologiju Interne revizije,
- Nadzorni odbor / Odbor za reviziju usvaja Godišnji plan rada Interne revizije, kao i sve eventualne naknadne izmjene istog,
- Nadzorni odbor / Odbor za reviziju prima redovne izvještaje o rezultatima rada Interne revizije, kao i druge informacije koje direktor sektora Interne revizije smatra neophodnim,
- Direktor sektora Interne revizije ima direktan pristup predsjedavajućim Nadzornog odbora / Odbora za reviziju kao i svim članovima odbora,
- Nadzorni odbor / Odbor za reviziju usvaja sve odluke koje se odnose na ocjenu performansi, imenovanje ili smjenu direktora sektora Interna revizija,
- Nadzorni odbor odobrava, usvaja i usklađuje iznos naknada direktora sektora Interne revizije.

Djelokrug funkcije Interne revizije Sberbank BH d.d. Sarajevo obuhvata sve poslovne procese i organizacione jedinice Banke, uključujući i eksternalizirane aktivnosti, te pored ostalog uključuje:

- Ocjenu usklađenosti poslovnih aktivnosti Banke sa zakonima, propisima i Internim aktima, sa posebnim fokusom na polje upravljanja rizicima i izvještavanje,
- Ocjenu korporativnog upravljanja i dizajna sistema Internih kontrola u svim procesima i poslovnim subjektima nad kojima je vršena revizija,
- Ocjenu dizajna procesa iz perspektive održivosti i ostvarivanja poslovnih ciljeva,
- Testiranje učinkovitosti i efikasnosti sistema Interne kontrole koji je na snazi,
- Ocjenu svrsishodnosti procesa/subjekta, što uključuje ispitivanje proporcionalnosti iskorištenih sredstava u odnosu na ciljeve koji trebaju biti ostvareni (efikasnost), uzimajući u obzir ekonomičnost i efikasnost organizacije, procedure i korištenje resursa (posebno u pogledu osoblja i tehničke opremljenosti).

Ostale obavezne aktivnosti funkcije interne revizije definisane u relevantnim Odlukama regulatora. Djelokrug rada funkcije interne revizije kao i ključni principi pozicioniranosti unutar organizacije, metodologija rada interne revizije, načini i linije izvještavanja, te druge bitne odredbe kojim se osigurava usklađenost aktivnosti funkcije interne revizije sa regulatornim zahtjevima, definisane su internim aktima „Povelja interne revizije“ i „Metodologija interne revizije“ koje je usvojio Nadzorni odbor Banke.

Pored toga, Nadzorni odbor banke usvaja i Godišnji plan rada interne revizije na prijedlog rukovodioca funkcije interne revizije, vodeći se regulatornim obavezama, te principima planiranja revizija na bazi procjene rizika.

g. Društvo za reviziju finansijskih izvještaja

Sberbank BH d.d. Sarajevo je odlukom Skupštine Banke, a na osnovu preporuke Odbora za reviziju, prijedloga Nadzornog odbora, te po prethodno dobivenoj saglasnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH, imenovala društvo za vanjsku reviziju Banke „PricewaterhouseCoopers d.o.o. Sarajevo“, za reviziju finansijskih izvještaja Banke, te reviziju i ocjenu provođenja zakonskih i propisanih obaveza Banke na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma za poslovnu 2020. godinu.

Osim toga Banka je po preporuci Odbora za reviziju te prethodno dobivenoj saglasnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH imenovala društvo „PricewaterhouseCoopers d.o.o.“ Sarajevo za provođenje revizije informacionog sistema Sberbank BH d.d. Sarajevo za 2020. godinu.

III Politike naknada

Politika i praksa naknada zaposlenika u Sberbank BH d.d. (u daljem tekstu: **Politika i praksa naknada**) se zasniva na i u skladu je sa sljedećim zahtjevima vezanim za naknade:

- Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci (u daljem tekstu: **Odluka Agencije**) izdata od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Zakon o bankama FBiH i
- Politika naknada Grupe/ Sberbank Europe AG (SBAG).

Postupak donošenja Politike i prakse naknada u Sberbank BH d.d. je sljedeći:

- Sektor za Upravljanje ljudskim resursima priprema draft Politike i prakse naknada i dostavlja je svim internim učesnicima uključenim u proces usaglašavanja;
- Nakon toga ista se dostavlja članovima Uprave za prethodno odobrenje,
- I konačno Odboru za naknade i Nadzornom odboru za finalno odobrenje.

Sberbank BH d.d. Sarajevo se pridržava Politike i prakse naknada, kao i svih propisanih pravila za naknade, uzimajući u obzir princip proporcionalnosti i neutralizacije.

Iz tog razloga, Banka:

- je ustanovila i primjenjuje politike i prakse naknada;
- posjeduje administrativne, računovodstvene i kontrolne mehanizme;
- ima organizacionu strukturu koja sprečava sukobe interesa i nadležnosti;
- posjeduje pisanu dokumentaciju o organizacionoj strukturi, administrativnim, računovodstvenim i kontrolnim mehanizmima (također uključujući/obuhvatajući politiku i prakse naknada);
- osigurava da su zaposlenici koji su angažovani na Kontrolnim funkcijama nezavisni od poslovnih jedinica koje nadziru i da imaju odgovarajuće ovlaštenje;
- najmanje godišnje razmatra adekvatnost ovih procedura i njihovu primjenu;
- komunicira i objavljuje Politiku i praksu naknada svim zaposlenicima Banke.

U skladu sa Odlukom Agencije i Politikom naknada Grupe, Banka ispunjava sve opće principe – primjenjive na sve zaposlenike Banke i specifične principe – primjenjive samo na posebnu kategoriju zaposlenika Banke, kao i druge principe.

Obzirom da se svi principi nagrađivanja ne odnose jednako na sve zaposlenike na isti način, Banka je identifikovala kategorije zaposlenika čije profesionalne aktivnosti imaju materijalan uticaj na njen profil rizičnosti, uzimajući u obzir odgovarajuće kvalitativne i kvantitativne kriterije propisane Politikom i praksom naknada, i na ove zaposlenike se primjenjuju specifični principi, a u skladu sa Odlukom Agencije i Politikom naknada Grupe.

Politika i praksa naknada propisuje određene odgovornosti i delegira određene zadatke sektoru Upravljanje ljudskim resursima, Upravi Banke, Nadzornom odboru, odgovarajućem Odboru za naknade uspostavljenom od strane

Nadzornog odbora i Kontrolnim funkcijama. Ukupna opća odgovornost za usklađenost sa važećim zakonima je na članovima Uprave Banke.

Sektor Upravljanje ljudskim resursima odgovoran je za politike i prakse nagrađivanja, kao i za postupak nagrađivanja, pa se stoga smatra odgovornom stručnom organizacionom jedinicom za naknade. Na taj način sektor Upravljanje ljudskim resursima upravlja procesom i koordinira između svih učesnika. Od nadležnih organizacionih jedinica (Upravljanje rizicima, Sprečavanje pranja novca i praćenje usklađenosti, Pravni poslovi, Planiranje i analiza, itd.) traži se da dostave svoje inpute o određenim temama, koje su potrebne sektoru Upravljanje ljudskim resursima. S tim u vezi, sektor Upravljanje ljudskim resursima odgovoran je za podnošenje svih zahtjeva, kao i za godišnji pregled politike naknada. Pored toga, sektor Upravljanje ljudskim resursima odgovoran je za godišnju procjenu identifikiranog osoblja, te osigurava da svi relevantni odbori i funkcije budu aktivno uključeni u proces prema svojim odgovornostima, u skladu sa svojom ulogom.

Tri su kontrolne funkcije u Banci: Upravljanje rizicima, Praćenje usklađenosti (Compliance) i Interna revizija koje imaju jasno definisane odgovornosti u vezi sa politikom i praksama naknada u Banci. Kako bi se osigurala saradnja Kontrolnih funkcija, SBBH je uspostavila Radnu grupu za Politiku i praksu naknada koja se može smatrati platformom za saradnju svih funkcija/sektora uključenih u temu regulisanja naknade pod vodstvom sektora Upravljanje ljudskim resursima kao odgovorne stručne organizacione jedinice.

Nadzorni odbor Banke je osnovao Odbor za naknade, kako bi se uspostavila kompetentna i nezavisna procjena o Politici i praksi naknada i varijabilnim naknadama koje se isplaćuju temeljem iste, a sa ciljem pružanja stručne pomoć u vršenju nadzora poslovanja Banke.

Nadzorni odbor Banke je imenovao članove Odbora za naknade. Odbor za naknade ima tri člana, od kojih su dva imenovana iz redova članova Nadzornog odbora i jedan član je lice iz stručne službe u Banci (sektor Upravljanje ljudskim resursima). Jedan od članova Odbora za naknade imenovan je za predsjednika tog odbora.

Odbor za naknade je odgovoran najmanje za:

- predlaganje i periodično razmatranje općih principa, uključujući izmjene i dopune Politike naknada, kao i odgovornost za nadzor nad sprovođenjem, pregled kriterija koji se primjenjuju i postupak godišnje ocjene identifikovanog osoblja;
- direktan nadzor naknade članova višeg rukovodstva na Kontrolnim funkcijama,
- pripremu prijedloga odluka vezanih za naknade, uključujući, bez ograničenja, one koje imaju implikacije na rizik i upravljanje rizikom i koje rješava Nadzorni odbor, uzimajući u obzir dugoročne interese dioničara, investitora i drugih nosilaca interesa u instituciji, te uzimajući u obzir ekonomski interes za funkcionalan bankarski sistem i stabilnost finansijskih tržišta;
- nadzor (minimalno jednom godišnje) politike naknada, praksi i poticaja

za nagrađivanje kreiranih za upravljanje, praćenje i ograničavanje rizika, kao i u vezi sa kapitalom i likvidnošću;

- provjeru usvojenih mehanizama i sistema kako bi se osiguralo da sistem za naknade primjereno uzima u obzir sve vrste rizika, likvidnost i nivo kapitala, te da je ukupna politika naknada dosljedna sa i da potiče primjereno i efikasno upravljanje rizicima i da je u skladu sa poslovnom strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom i vrijednostima, kao i dugoročnim interesom institucije;
- procjenu ostvarenja ciljeva uspješnosti i potrebe za ex-post usklađenjem rizika u vezi sa identifikovanim zaposlenicima, uključujući, bez ograničenja, primjenu aranžmana malusa i povrata naknade;
- izvještavanje Nadzornog odbora o važnim pitanjima najmanje jednom godišnje dostavljanjem izvještaja o naknadama.

Odbor za naknade treba održavati redovne sastanke, minimalno jednom godišnje. U 2020. godini Odbor za naknade održao je 7 (sedam) sjednica.

U toku 2020. godine Odbor za naknade je nadgledao provođenje Politike i prakse naknada te osigurao da je isplata naknada u skladu sa korporativnim principima i kulturom Banke, dugoročnim apetitom za rizik, kao i svim zakonskim ili regulatornim zahtjevima.

U skladu sa svim važećim zakonskim propisima, SBAG prethodno definiše raspoloživi iznos sredstava za isplatu Bonusa na nivou čitave Grupe, kao i raspodjelu po pravnim članicama na godišnjem nivou za period za koji se dodjeljuje varijabilna naknada.

Prilikom određivanja raspoloživog iznosa sredstava za isplatu Bonusa, SBAG i Banka razmatra odnos između varijabilnih i fiksnih komponenti ukupne naknade koja se primjenjuje prema kategorijama zaposlenika, učinku i kriteriju rizika definisanom za cjelokupnu instituciju, ciljeve kontrole i finansijsku situaciju institucije, uključujući njenu kapitalnu bazu i likvidnost u skladu sa zahtjevima Politike i prakse naknada.

Varijabilna naknada ne može ograničiti sposobnost Banke da ojača kapitalnu osnovicu. Banka mora osigurati poštivanje ekonomskih i regulatornih zahtjeva za kapitalom u svakom trenutku, kao i minimalnih pragova likvidnosti. Također, varijabilna naknada je nedopustiva ako se generira znatan neto gubitak ili adekvatni kapitalni resursi više nisu dostupni ili se ne mogu održavati.

Varijabilna naknada će biti isplaćena ili dodijeljena samo ako je održiva obzirom na finansijsko stanje Banke u cjelini, i opravdana poslovnim učinkom Banke, poslovne jedinice i relevantnog pojedinca. Varijabilna naknada za sve zaposlenike može pasti na nulu u slučaju značajnih gubitaka ili ako se minimalni koeficijenti kapitala, propisani od strane Agencije za bankarstvo FBiH, neće ispuniti pod pretpostavkom da se varijabilna naknada isplaćuje (step-in kriterij), čak i ako bi uspješnost pojedinačnih zaposlenika opravdavala takvu isplatu.

Banka može izvrši i smanjenje varijabilne naknade ako dođe do značajno narušene uspješnosti ili ostvarenog gubitka Banke pod uslovom da je

narušena uspješnost ili zabilježeni gubitak Banke rezultat individualnih i diskrecionih odluka identifikovanog zaposlenika. Pri tome se uzimaju u obzir svi sljedeći oblici smanjenja naknada:

- smanjenje naknada tekuće poslovne godine;
- smanjenje isplata naknada koje su prethodno zarađene, ali koje su odgođene i još uvijek nisu isplaćene (aktiviranjem odredbi o malusu);
- naknadno smanjenje isplata naknada koje su prethodno zarađene i koje su već isplaćene (aktiviranjem odredbi o povratu naknada - clawback).

Varijabilna naknada čini opozivu i dobrovoljnu beneficiju. Sve varijabilne naknade, koje po bilo kom osnovu budu dodijeljene identifikovanim zaposlenicima, su neobavezujuće diskrecione beneficije i zaposlenik ne stiče nikakvu pravnu osnovu za iste.

Banka nije u obavezi prenijeti prava nad dijelom odgođenih neisplaćenih varijabilnih naknada ili nad cijelim odgođenim neisplaćenim varijabilnim naknadama, ako ostvarenje prethodno preuzetih rizika dovede do narušene uspješnosti, odnosno lošijeg finansijskog rezultata Banke. Banka analizira sve moguće dodatke na platu i iste je dužna u skladu sa Politikom i praksom naknada rasporediti kao fiksnu ili varijabilnu naknadu. Procjena svakog dodatka na platu se redovno provodi od strane odgovornih lica, a u skladu sa određenim kriterijima koji su jasno definisani u okviru Politike i prakse naknada.

SBBH određuje odgovarajuće omjere između fiksne i varijabilne komponente ukupne naknade i iste su primjereno izbalansirane tako da fiksna komponenta predstavlja zadovoljavajuće visok udio ukupne naknade sa ciljem djelovanja potpuno fleksibilne politike za komponente varijabilne naknade, uključujući mogućnost da se ne plaća varijabilna komponenta naknade. Varijabilna komponenta u Banci za sve zaposlenike ne prelazi 100% fiksne komponente ukupne naknade, a za Kontrolne funkcije fiksna komponenta nije manja od 2/3 ukupne naknade.

Banka vrši isplatu varijabilnih naknada u gotovini (novcu), obzirom da je Banka potpuno neutralisala Posebni princip u vezi sa isplatom varijabilne naknade u bezgotovinskim instrumentima, a na osnovu sljedećih kriterija:

- Banka nema knjigu trgovanja ili bilo kakvog vlasničkog trgovanja.
- Banka ne kotira na berzi (tj. ne trguje javno svojim dionicama) i nije izdala bilo kakve finansijske instrumente (prvenstveno prenosive vrijednosne papire prihvaćene za trgovanje na uređenom tržištu).
- Banka nema odgovarajuće bezgotovinske instrumente za varijabilnu naknadu, prvenstveno dionice, instrumente povezane sa dionicama, niti ekvivalente bezgotovinskim instrumentima.

Vidovi varijabilne naknade u Banci:

- bonusi za uspješnost koji potiču radnu uspješnost do jedne fiskalne godine, uključujući *godišnji bonus* (povezan sa ciklusom upravljanja radnim učinkom);
- kratkoročni poticaji dodijeljeni u skladu sa pojedinačnom uspješnošću ili uspješnošću tima koji se mjere uglavnom kvantitativnim pokazateljima radnog učinka zasnovanim na unaprijed poznatim modelima obračuna;

Ostali vidovi varijabilnih naknada, kao što su varijabilne naknade bazirane na budućem učinku, bonusi za zadržavanje zaposlenika, diskrecione penzije beneficije kao dio varijabilnog paketa, zagantovana varijabilna naknada i sl. nisu primjenljive u SBBH.

Da bi se ograničilo prekomjerno preuzimanje rizika, varijabilna naknada treba biti zasnovana na uspješnosti i usklađena sa rizicima. U svrhu postizanja tog cilja, Banka osigurava da su poticaji za preuzimanje rizika ograničeni poticajima za upravljanje rizicima. Sistem naknada je dosljedan sa efikasnim upravljanjem rizicima i procesima rukovođenja. Varijabilna naknada se usklađuje sa svim sadašnjim i budućim rizicima.

SBAG definiše ciljeve za Banku koji proističu iz poslovne strategije i strategije za rizike Sberbank Europe Grupe (SBEU), korporativnih vrijednosti, apetita za rizikom i dugoročnih interesa, te uzima u obzir trošak kapitala i likvidnost cijele Grupe.

Banka godišnje usvaja strukturu ciljeva na pojedinačnoj osnovi za članove Uprave Banke, kao i zaposlenike na Kontrolnim funkcijama. Pored toga usvaja se i lista najvažnijih ciljeva uspješnosti za određenu godinu za sve ostale identifikovane zaposlenike Banke (kao npr. Neto dobit (NPAT), odnos prihoda i troškova (CIR), stopa NPL-a, povrat na rizikom ponderisanu aktivu (RORWA), neto prihod od naknada (Net Fee income) i sl.) koje je potrebno ostvariti za isplatu varijabilne naknade. Nadalje, po usvajanju navedene liste ciljeva, isti se kaskadno spuštaju na ostale zaposlenike Banke, ovisno o segmentu kojem zaposlenik pripada. Karta ciljeva svakog pojedinca se sastoji od individualnih ciljeva zaposlenika, timskih ciljeva organizacione jedinice i najvažnijih ciljeva Banke iz segmenta kojem zaposlenik pripada. Godišnje se donosi i odluku o uslovima i kriterijima koji su neophodni da se ispune za određenu godinu, kako bi zaposlenik eventualno ostvario pravo na isplatu varijabilne naknade. Banka, prije same isplate, vrši analizu rizika koja ima za cilj procjenu da li su svi relevantni uslovi za isplatu bonusa zadovoljeni, kako na pojedinačnom, tako i na nivou Banke, kao što su finansijska situacija Banke, profil rizičnosti, kao i individualna ponašanja vezana za usklađenost sa internim/eksternim propisima, korporativnim vrijednostima i upravljanjem rizicima.

Usklađivanje rizika se primjenjuje kao:

1. **ex-ante usklađivanje rizika** tj. usklađivanje varijabilne naknade u trenutku kada se varijabilna naknada dodjeljuje;
2. **ex-post usklađivanje rizika** tj. usklađivanje varijabilne naknade prije isplate odgođenih dijelova varijabilne naknade (malus) ili nakon realizacije isplate varijabilne naknade (claw-back ili povrat naknade).

Unutar godišnjeg bonusnog ciklusa, Radna grupa za Politiku i praksu naknada analizira svaki događaj koji bi tokom relevantne godine uspješnosti mogao zahtijevati primjenu individualnog prilagođavanja rizika - poput nalaza Interne revizije (posebno nalaza revizije visokog rizika), ozbiljnih problema usklađenosti, događaja operativnih gubitaka i druge relevantne istrage (npr. bilo koje regulatorne preporuke/nalazi) i formuliraju relevantne prijedloge

za pojedinačna prilagođavanja.

Odbor za naknade procjenjuje postizanje ciljeva učinka i odlučuje o potrebi naknadnih prilagodbi rizika (malus i aranžmani povratka sredstava) identifikiranih članova osoblja.

Za određenog identifikovanog zaposlenika malus se može primijeniti u sljedećim slučajevima:

- ako Banka zabilježi tendenciju pada finansijske realizacije (pri čemu se konkretni pokazatelji unaprijed definišu od strane Sberbank Europe AG) i pod uslovom da je pad finansijske realizacije Banke rezultat individualnih i diskrecionih odluka identifikovanog radnika;
- kod postojanja dokaza o nedoličnom ponašanju ili ozbiljnoj greški identifikovanog zaposlenika (npr. kršenja Kodeksa ponašanja i ostalih internih propisa, posebno vezanih za rizike);
- ako Banka pretrpi značajan neuspjeh u upravljanju rizicima, odnosno usklađivanje rizika procjene uspješnosti se mora uraditi jer naknadna procjena rizika ukazuje da je originalna procjena rizika bila previše pozitivna;
- ako nacionalno regulatorno tijelo naredi ograničenje ili prestanak isplate varijabilne naknade;
- u slučaju značajnih promjena u ekonomskom ili regulatornom kapitalu Banke.

Primjena malusa se odnosi isključivo na poslovnu godinu iz koje proizlaze lošiji finansijski rezultati Banke. Pravo Banke da primijeni malus zastarijeva istekom perioda odgode varijabilne naknade.

Svaki identifikovani zaposlenik je dužan, na zahtjev Banke, vratiti određeni iznos varijabilnih naknada, ako ostvarenje prethodno preuzetih rizika dovede do narušene uspješnosti, odnosno lošijeg finansijskog rezultata Banke (povrat naknade - clawback).

Povrat naknade - clawback se odnosi na određeni iznos odgođene i isplaćene varijabilne naknade. Ako dođe do povrata naknade, isto podrazumijeva gubitak svih iznosa odgođenog bonusa i povrat izvršenih uplata bonusa.

Za određenog identifikovanog zaposlenika povrat naknade - clawback se može primijeniti u sljedećim slučajevima:

- u slučaju izvršenja krivičnog djela od strane identifikovanog zaposlenika;
- ako identifikovani zaposlenik namjerno pruži Banci netačne informacije;
- u slučaju prevare od strane identifikovanog zaposlenika s visoko negativnim uticajem na vjerodostojnost i profitabilnost Banke.

Povrat određenog iznosa isplaćene i odgođene varijabilne naknade se može tražiti od identifikovanog zaposlenika isključivo za poslovnu godinu iz koje proizlaze lošiji finansijski rezultati Banke. Pravo Banke da zahtjeva povrat naknade zastarijeva istekom perioda odgode.

Prilikom određivanja kriterija uspješnosti moraju se uzeti u obzir i kvantitativni i kvalitativni kriteriji, uključujući finansijske i nefinansijske kriterije uspješnosti zaposlenika, poslovnih jedinica, Banke.

Unutar Banke primjenjuje se sljedeći model isplate:

- A. 60% varijabilne naknade se plaća odmah (plaćanje unaprijed);
- B. 40% varijabilne naknade će se odgoditi na pet godina (tokom ovog perioda odgode, odgođena naknada se može dobiti samo na pro rata osnovi tj. svaki obračunski period ne prelazi jednu petinu odgođenog iznosa).

Bilo koji odgođeni dio varijabilne naknade može se isplatiti samo pod uslovom da je isplata održiva spram finansijskog stanja SBBH i opravdana uspješnošću pojedinca i poslovne jedinice.

Ukoliko se tokom perioda odgode ustanovi da dodijeljeni bonus za uspješnost nije održiv (malus) ili da isplata odgođenog iznosa ne bi bila (ili više nije) dosljedna sa finansijskim stanjem SBEU kao i Banke, isplata odgođenog iznosa će se otkazati.

Otkazivanje isplate takve (odgođene) varijabilne naknade u jednoj ili više godina iz gore navedenih razloga je trajno tj. nije dozvoljeno nadoknaditi takve (otkazane) isplate u budućim godinama (npr. kada se ekonomska situacija poboljša).

Sljedeći minimalni pragovi se primjenjuju unutar SBBH na sve identifikovane zaposlenike, uzimajući u obzir ukupni cilj varijabilne naknade, a sastoje se od razboritog i dosljednog upravljanja rizicima i odvratanja od prekomjernog preuzimanja rizika. Ovi pragovi su određeni zbog toga što ispod određenog iznosa godišnje odgođene naknade, odgoda i ostale *ex-post* mjere ublažavanja rizika ne utiču na ponašanje identifikovanog zaposlenika budući da odgođena komponenta nije materijalna.

Odluka o politici i praksi naknada u bankama Agencije za Bankarstvo FBiH, predviđa da Banka nije obavezna da primjenjuje Specifične zahtjeve Odluke Agencije za Bankarstvo FBiH za utvrđene zaposlenike čiji varijabilni dio naknade na godišnjem nivou ne prelazi 100.000,00 KM. Banka, bez obzira na gore navedeno, primjenjuje, na sve identifikovane zaposlenike u SBBH, sljedeće nivoe godišnje varijabilne naknade i odgovarajuće odgode:

Vrijednost varijabilne naknade tokom Obračunskog perioda	Odgođeni iznos
ispod ili jednako 60.000,00 KM i ispod ili jednako 25% godišnje fiksne naknade	nema odgode
iznad 60.000,00 KM ili iznad 25% godišnje fiksne naknade	40% odgoda varijabilne naknade
iznad 100.000,00 KM ili iznad 100% godišnje fiksne naknade	60% odgoda varijabilne naknade

Ukupne naknade i naknade prema značajnim područjima poslovanja Stanje na 31.12.2020

Područja poslovanja	Ukupne naknade (Bruto iznos)
Nadzorni odbor	14.842 KM
Uprava Banke	1.122.729 KM
Globalna tržišta	171.250 KM
Funkcije prodaje	8.160.858 KM
Funkcije podrške	4.659.793 KM
Kontrolne funkcije**	1.315.998 KM
Ukupno	15.445.470 KM

* Varijabilna naknada (bonus za radnu uspješnost i kratkoročni poticaji) isplaćena u toku 2020. godine u vidu novčanih sredstava. SBBH nije imala isplatu varijabilne naknade u bezgotovinskim instrumentima.

** Svi zaposlenici sektora: Upravljanje rizicima, Sprječavanje pranja novca i praćenje usklađenosti i Interna revizija.

Zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika, naknadama podijeljenim na nadzorni odbor, upravu i ostale zaposlenike banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke

Stanje na 31.12.2020

Kategorija zaposlenika	Fiksna naknada		Varijabilna naknada*		Ukupne naknade	
	Bruto iznos	Broj primalaca	Bruto iznos	Broj primalaca	Bruto iznos	Broj primalaca
Nadzorni odbor	14.842 KM	2	- KM	0	14.842 KM	2
Uprava Banke	930.603 KM	3	192.126 KM	3	1.122.729 KM	3
Ostali identifikovani zaposlenici	1.322.299 KM	17	164.240 KM	17	1.486.539 KM	17
Ukupno	2.267.744 KM	22	356.366 KM	20	2.624.110 KM	22

* Varijabilna naknada (bonus za radnu uspješnost) isplaćena u toku 2020. godine u vidu novčanih sredstava. SBBH nije imala isplatu varijabilne naknade u bezgotovinskim instrumentima.

Ukupna naknada za svaku kategoriju zaposlenika se sastoje od fiksnih i varijabilnih komponenti. Fiksne komponente naknade za sve kategorije zaposlenika se ugovaraju na pojedinačnoj i/ili diskrecionoj osnovi, a varijabilne komponente naknade su definisane u skladu sa Politikom i praksom naknada.

Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000 KM (riječima: sto hiljada konvertibilnih maraka) ili više u finansijskoj godini

Stanje na 31.12.2020, broj zaposlenika = 5

IV Obuhvat primjene regulatornih zahtjeva

Banka posluje u skladu sa zakonskom regulativom primjenjivom na banke u FBiH regulisanom Zakonom o bankama FBiH, Zakonom o računovodstvu i revizije FBiH i podzakonskim propisima izdatim od strane Agencije za bankarstvo FBiH, Centralne banke Bosne i Hercegovine i Agencije za osiguranje depozita.

Banka objavu podataka i informacija vrši na pojedinačnoj osnovi.

V Strategije, ciljevi i politike za upravljanja rizicima banke

A. Kratak opis strategije i politika, za svaki pojedinačan rizik

Strategija rizika podrazumijeva strategiju upravljanja rizicima kao osnovni i najvažniji skup pravila u području upravljanja rizicima. Njen cilj je uspostavljanje okvira za pažljivo i kontinuirano upravljanje svim rizicima svojstvenim poslovanju Banke.

Strategija rizika se efikasno primjenjuje u svakodnevnom poslovanju kroz sljedeća četiri stuba:

Cilj upravljanja rizicima je osigurati da se svi materijalni rizici, koji su preuzeti u kontekstu trenutnih i budućih poslovnih aktivnosti Banke, prepoznaju u ranoj fazi i da se njima efikasno upravlja. Prema tome, ova Strategija se temelji na skupu principa, koji uključuju ključna pravila za postupanje sa rizicima, a to su:

1. Zahtjevi lokalnog regulatora - svi zahtjevi koje propisuje lokalna regulativa moraju biti ispunjeni,
2. Osnovni principi rizika koji čine temelj za maksimalnu

jednoobraznost od strane zaposlenika u razumijevanju ciljeva upravljanja rizicima unutar Banke,

3. Osnovna pravila za finansiranje koja se trebaju poštivati u svakodnevnom upravljanju osnovnim aktivnostima.

Strategija rizika sadrži informacije o metodama procjene rizika, ograničenjima i mjerama ublažavanja rizika. Strategija opisuje postupke upravljanja rizicima uključujući raspodjelu funkcija upravljanja rizicima između Nadzornog odbora, Uprave i ostalih odjela Banke koji obavljaju poslove podložne rizicima i poslove upravljanja rizicima.

Prilikom izrade Strategije, Banka je vođena pristupom koji dugoročno osigurava kontinuitet poslovanja. Finansijska stabilnost Banke osigurava se pravovremenom identifikacijom potencijalnih rizika i njegove značajnosti, kompetentnim upravljanjem rizicima i kapitalom za pokriće takvih rizika.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je vjerovatnoća da će aktiva Banke, a posebno njezin kreditni portfelj, uslijed dužnikovog neispunjenja ugovornih obaveza, odnosno nepravodobnog i/ili nepotpunog povrata glavnice, kamata i naknada izgubiti na vrijednosti. Kreditni rizik nastaje iz mogućnosti da se potraživanja Banke po plasmanima i s njima povezanim naknadama i kamatama neće naplatiti u predviđenom iznosu u skladu sa ugovorom, odnosno predstavlja rizik potencijalnog gubitka uslijed nepodmirenja dužnikove obaveze prema Banci. Pod kreditnim rizikom podrazumijeva se i koncentracijski rizik, rizik države/ rizik prijenosa, kreditni rizik koji je nastao uslijed promjene valuta/rizik kreditiranja u drugim valutama, te rezidualni rizik.

Koncentracijski rizik se odnosi na potencijalne negativne posljedice koje se mogu javiti uslijed koncentracija ili interakcija između sličnih i različitih faktora rizika ili vrsta rizika, kao što je rizik koji proizlazi iz kreditnih izloženosti prema istom klijentu, grupi povezanih klijenata, klijentima sa istog geografskog područja ili industrije, ili klijentima koji nude istu robu i usluge, kao i rizik koji nastaje uslijed korištenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika, a naročito velikih indirektnih kreditnih izloženosti.

Rizik države/ Rizik prenosa predstavlja rizik od gubitaka zbog nemogućnosti ugovornih strana određene države (osim državnih) da ispune obaveze u stranoj valuti iz razloga koji se razlikuju od standardnih rizika (iz razloga koji zavise od vlade zemlje, a ne o drugoj strani).

Kreditni rizik koji je nastao uslijed promjene valuta treba se posmatrati kao indirektni kreditni rizik koji utiče na klijente koji imaju dug denominiran u drugoj valuti, a samo prihod u lokalnoj valuti. U slučaju da lokalna valuta devalvira u odnosu na valutu u kojoj je denominiran dug, servisiranje duga postaje veće – obzirom da je potreban veći iznos u lokalnoj valuti kako bi se pokrile otplate u ekvivalentnoj valuti kredita.

Rezidualni rizik je rizik da će priznate tehnike ublažavanja kreditnog rizika koje primjenjuje kreditna institucija biti manje efikasne od očekivanih. Ova

vrsta kreditnog rizika se ne javlja zbog pada kreditne sposobnosti druge strane, nego nedovoljne mogućnosti da se realizuje uzeti kolateral. Ovo se može javiti kao posljedica mogućnosti da pravni mehanizmi pomoću kojih je kolateral založen ili prenesen ne garantuju da banka ima pravo na likvidaciju ili oduzimanje kolaterala. Drugi primjer je da se kolateral neće pokazati onoliko vrijednim koliko se očekivalo.

Ciljevi i osnovna načela preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom te sklonost za preuzimanje kreditnog rizika temelje se na Strategiji rizika i Kreditnoj politici Banke. Smjernice definirane prethodno navedenim aktima u osnovi su usmjerene kontinuiranom jačanju kreditne kvalitete portfolija, a funkcija upravljanja kreditnim rizikom je načelno odgovorna za:

- Primjenu sistemskog pristupa upravljanju kreditnim rizikom i optimizaciju industrijske, regionalne strukture i strukture proizvoda kreditnog portfolija s ciljem ublažavanja nivoa kreditnog rizika;
- Poboljšanje konkurentskih prednosti putem preciznije procjene prihvaćenih rizika i primjene mjera s ciljem upravljanja kreditnim rizikom, uključujući obezbjeđenje održavanja ili smanjenja nivoa stvarnih kreditnih rizika;
- Učestvuje u razvoju modela i uslova za pružanje kredita ugovornim stranama (katalog proizvoda) uz očuvanje održivosti u procesu definisanja i povećanja kataloga proizvoda (uvođenje složenijih proizvoda), kao posljedica adekvatne procjene i upravljanja prihvaćenim rizicima
- Pružanje nepristrasne, tačne i sigurne procjene rizika, postignute korištenjem pouzdanih činjeničnih i statističkih informacija;
- Formiranje procesa identifikacije i analize kreditnih rizika, indekse koji opisuju nivo kreditnog rizika, parametre mjerenja kvalitete proizvoda, rejting, modele i procedure za procjenu kreditnog rizika u cjelini;
- Formiranje procesa i instrumenata za upravljanje kreditnim rizikom (jedinstvene standarde i zahtjeve za organizacijsku strukturu, distribuciju nadležnosti, procese i procedure upravljanja kreditnim rizikom, modele procjene kreditnog rizika, sisteme limita i koncentracije kreditnog rizika i velikih izloženosti, profile rizika klijenta, izvještavanje, itd.);
- Formiranje politike za stvaranje rezervi za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSFI), i lokalnim zahtjevima utvrđenim u odgovarajućim odredbama;
- Formiranje (učešće u formiranju) zahtjeva za postupke formalizacije i metode procjene kolaterala za obaveze ugovornih strana;

Osnova kreditne analize je metodologija utvrđivanja kreditnog rizika i određivanje granice podnošljivog kreditnog rizika te mjerenje i kontrola sadašnjih i budućih rizika kojima je Banka izložena. Banka je uspostavila neophodnu podjelu dužnosti između onih koji prihvataju kreditni rizik u ime institucije i onih koji mjere, prate i procjenjuju kreditni rizik. Upravljanje kreditnim rizikom se obavlja na tri nivoa:

1. Nivo upravljanja (obavlja ga Uprava, Nadzorni odbor, Odbor za rizike, Kreditni odbor i Odbor za upravljanje rizicima) osigurava upravljanje cjelokupnim rizikom, kako na nivou Banke tako i na nivou Grupacije.

Rezultati ovog procesa uključuju razvoj zahtjeva i limita za procese upravljanja kreditnim rizikom, same procese upravljanja kreditnim rizikom, kao i utvrđivanje organizacijske strukture i odgovarajućih nadležnosti tijela uključenih u upravljanje kreditnim rizikom.

2. Nivo upravljanja (upravljanje pojedinačnim organizacionim jedinicama rizika) osigurava upravljanje kreditnim rizikom unutar okvira limita i zahtjeva uspostavljenih na prvom nivou. Rezultati ovog procesa uključuju razvoj limita za određene transakcije, poslove i pozicije povezane sa kreditnim rizicima.
3. Nivo upravljanja koji obavljaju odbori/organizacione jedinice Banke, a osigurava neposredno upravljanje kreditnim rizikom unutar okvira limita i zahtjeva uspostavljenih na nivou 1 i 2.

2020. godinu obilježila je implementacija novog regulatornog okvira u FBiH, koji se odnosi na upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka.

Novim propisima su uvedena posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom i minimalni zahtjevi koji trebaju biti zadovoljeni u okviru utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka. Banka je uspješno implementirala način raspoređivanja finansijske aktive u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka te koristi sistemsko rješenje razvijeno za realizaciju i usklađenost sa regulatornim okvirom.

Banka za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenjuje standardizirani pristup u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke i Odluke o izmjenama i dopunama odluke o izračunavanju kapitala banke.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je definisan kao rizik gubitka na bilansnim i vanbilansnim stavkama, uslijed nepovoljnih kretanja tržišnih cijena. Dakle, Banka je izložena tržišnom riziku koji predstavlja rizik promjena fer vrijednosti budućih novčanih tokova finansijskih sredstava uslijed promjena cijena na tržištu. Tržišni rizik proizlazi iz otvorenih pozicija po proizvodima koji su izloženi općim i specifičnim tržišnim kretanjima i promjenama tržišnih stopa i cijena kao što su kamatne stope, kursevi stranih valuta i cijene kapitala. S regulatornog aspekta, tržišni rizik proizlazi iz svih pozicija uključenih u knjigu trgovanja Banke, kao i bilansnih pozicija osjetljivih na robni i devizni rizik.

Banka upravlja, prati i izvještava o pozicijskom riziku (knjiga trgovanja) kao i deviznom riziku, dok robni rizik trenutno nije materijalan.

Tržišnim rizicima iz knjige trgovanja smatraju se opšti i specifični rizici pozicija u dužničkim i vlasničkim instrumentima, a koji nastaju po osnovu promjene kamatnih stopa ili uslijed kretanja cijena pojedinih finansijskih instrumenata.

Devizni rizik se javlja kada su izloženosti ili obaveze prihvaćene u stranoj valuti a nemaju poravnanje u odgovarajućoj poziciji ili derivativnoj transakciji. Devizni rizik također obuhvata rizik koji nastaje iz otvorenih pozicija u zlatu.

Prilikom upravljanja deviznim rizikom u bankarskoj knjizi Banka se vodi strategijom prema kojoj nema značajnih otvorenih deviznih pozicija. U praksi, to znači da se pozicije koje proizlaze iz normalnog poslovanja zatvaraju na dnevnoj bazi na tržištu preko OJ Globalna tržišta. Individualne devizne pozicije, kao i devizne pozicije Banke, moraju se svakodnevno održavati u okviru zakonom propisanih limita.

Banka redovno mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na ekonomsku vrijednost bankarske knjige. Kamatni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjena kamatnih stopa, i kao takav je materijalno značajan na nivou Banke.

Dodatno, Banka je identifikovala i rizik likvidnosti dužničkih vrijednosnih papira u bankarskoj knjizi, a koji se odnosi na rizik nastanka gubitaka koji proizlaze iz potrebe za raspolaganjem ili smanjenjem značajne pozicije dužničkih vrijednosnih papira iz bankarske knjige zbog nedovoljne likvidnosti na tržištu.

Rizik likvidnosti

U svrhu obezbjeđenja zakonitog, sigurnog i stabilnog poslovanja Banke, kroz redovno praćenje rizika, efikasnosti i efektivnosti poslovanja Banke, pouzdanosti njenih finansijskih izvještaja i ostalih informacija, te usklađenosti poslovanja Banke sa propisima, internim aktima i načelima i standardima struke, Banka ima snažnu i transparentnu organizacionu strukturu sa jasnom podjelom odgovornosti upravljanja rizikom likvidnosti.

Organizacija funkcije upravljanja rizicima likvidnosti predstavlja homogenu strukturu zajedno sa standardnim ulogama i odgovornostima definisanim kroz okvir upravljanja rizikom likvidnosti, Strategijom i Politikom likvidnosti sa popratnim aktima.

Organizacijska funkcija upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti je uspostavljena na načina da je:

- A. upravljanje likvidnošću i upravljanje rizikom likvidnosti centralizirano u okviru Sektora Upravljanje aktivom i pasivom, koji je odgovoran za usklađivanje sa regulatornim i internim aktima s obzirom na upravljanje likvidnošću, a u skladu sa instrukcijama i Odlukama ALCO Odbora Banke;
- B. kontrola i nadzor upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti u Banci dodijeljeno Sektoru za upravljanje rizicima, kroz odjele: Tržišni i rizik likvidnosti i Integrirano upravljanje rizicima;
- C. strateško usmjeravanje i donošenje strateških odluka koje se odnose na upravljanje aktivnom i pasivom, upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti, te odluke koje se doprinose održavanju zadovoljavajuće i adekvatne valutne, likvidne i kamatne strukture bilansa banke.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti Banke temelji se prije svega na zakonskoj regulativi u BiH, internim aktima Banke, te na definisanom apetitu za rizik. Apetit za rizik se definiše kroz godišnju Izjavu o apetitu za rizik (RAS) gdje su, između ostalog, definisani ključni indikatori likvidnosti te njihovi limiti. Strategija ima za cilj uspostavljanje općih parametara za oprezno i kontinuirano upravljanje svim rizicima do čije pojave dolazi u okviru poslovnog modela Banke. Strategija opisuje ključne principe kojima

se garantuje konzistentnost i adekvatnost likvidnosti kao i adekvatna zaštita putem potpunog integrisanja upravljanja rizikom u poslovne aktivnosti Banke, strateško planiranje u cijeloj organizaciji i razvoj poslovnih aktivnosti paralelno sa definisanim apetitom za rizikom.

Ciljevi Strategije likvidnosti Banke su identifikacija rizika likvidnosti i procjena materijalnosti, uspostavljanje internih limita i praćenje istih, poštivanje regulatornih ograničenja, procjena adekvatnosti izvora, te izvještavanje Uprave i Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor i Uprava Banke, u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima, dužni su uspostaviti i provoditi primjeren i efikasan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, koji obuhvata minimalno sljedeće:

- osiguravanje propisanih zahtjeva u upravljanju rizikom likvidnosti;
- usklađenost sa definiranom tolerancijom izloženosti riziku likvidnosti;
- osiguranje diverzificiranosti strukture finansiranja i pristupima izvora finansiranja;
- mjerenje i praćenje koncentracije depozita i drugih izvora finansiranja;
- praćenje pretpostavki o ponašanju imovine, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i pretpostavki o ostalim relevantnim faktorima i okolnostima od značaja za osiguravanje njihove primjerenosti aktivnostima Banke i tržišnim okolnostima;
- procedure za postupanje Banke u slučajevima nepovoljnih rezultata testiranja na otpornosti na test koje uključuju konkretne mjere i aktivnosti Uprave Banke, višeg rukovodstva, funkcija i zaposlenika zaduženih za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci;
- razmatranje različitih mogućnosti, odnosno instrumenata ublažavanja rizika likvidnosti uključujući uspostavu odgovarajućih limita i zaštitnih slojeva likvidnosti, kako bi Banka bila u mogućnosti izdržati veliki broj različitih stresnih događaja;
- uspostavu primjerenog mehanizma raspodjele;
- uspostavu primjerenog procesa odlučivanja likvidnosti Banke.

Nadzorni odbor i Uprava Banke se o svim relevantnim temama iz oblasti rizika likvidnosti informišu putem redovnog procesa izvještavanja.

Strategija definiše i ključne principe likvidnosti za određivanje apetita za preuzimanje rizika, ciljani profil rizika likvidnosti, postupke interne procjene adekvatnosti likvidnosti (u daljem tekstu: ILAAP) ispunjenje regulatornih zahtjeva i dr. Strategija upravljanja aktivom i pasivom definiše okvir za upravljanje likvidnošću Banke. Strategijom upravljanja rizicima i Pravilnikom o upravljanju rizikom likvidnosti Banka je jasno odredila i dokumentovala sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika.

Politikom likvidnosti su objašnjeni osnovni zahtjevi, funkcije i procesi upravljanja rizikom likvidnosti. Osnovni ciljevi Politike likvidnosti jesu:

- Osiguranje odgovornosti svih sudionika u okviru rizika likvidnosti,
- Organizacijska postava i definisani tokovi rada koji potiču čvrst proces upravljanja rizikom likvidnosti,
- Postizanje usklađenosti sa regulatornim zahtjevima i najboljom praksom.

Banka kroz politike i procedure ima jasno definisanu toleranciju izloženosti riziku likvidnosti kroz eksterne standarde (regulatorni okvir), te interne/grupne limite. Strategija upravljanja rizicima i Pravilnik o upravljanju rizikom likvidnosti jasno je odredila i dokumentovala sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika.

Okvir likvidnosti, koji pokriva upravljanje i praćenje likvidnosti, definisan je kako bi se osiguralo da Banka ispunjava svoje obaveze u normalnim uslovima, te u uslovima stresa. Banka je u okviru sveobuhvatnog procesa identifikacije i procjene materijalnosti rizika, koji uključuje sve poslovne linije i izloženosti, koristeći internu definiciju materijalnosti, identifikovala sljedeće rizike likvidnosti:

1. Rizik kratkoročne likvidnosti - Rizik da banka neće biti u mogućnosti da efikasno ostvari i očekivane i neočekivane trenutne i buduće potrebe za novčanim tokom i za kolateralom bez uticaja na dnevne aktivnosti ili finansijsko stanje banke. Kratkoročni rizik da se trenutne i buduće obaveze plaćanja neće moći ispuniti u potpunosti na vrijeme ili na ekonomski opravdan način.
2. Rizik dugoročne (strukturalne) likvidnosti - Rizik da banka neće biti u mogućnosti da efikasno ostvari i očekivane i neočekivane trenutne i buduće potrebe za novčanim tokom i za kolateralom bez uticaja na dnevne aktivnosti ili finansijsko stanje banke. Dugoročni rizik od gubitka uslijed promjene u vlastitim troškovima refinansiranja ili u rasponu.
3. Rizik koncentracije (kao dio rizika likvidnosti) - Rizik koji se javlja u vezi sa nedovoljnim nivoom diverzifikacije izvora likvidnosti na strani obaveza u bilansu (uniformnost likvidnih rezervi, najvećih depozita, regionalne strukture, itd.).

Okvir za rizik likvidnosti Banke sastoji se od sljedeća tri stuba:

- Kreiranje i korištenje konzervativnih scenarija stres testiranja kako bi se osiguralo dovoljno likvidnosti da se ispune sve obaveze u uslovima stresa
- Metrika rizika likvidnosti kao alat za identifikaciju i mjerenje u svrhu praćenja i procjenjivanja rizika likvidnosti
- Kontrola rizika likvidnosti putem limita i indikatora ranog upozoravanja, koji odražavaju odgovarajuće nivoe tolerancije rizika likvidnosti u svjetlu strateškog pravca i sveukupnog apetita za rizikom.

Lista relevantnih pokazatelja rizika, metodologija procjene i nivo internih limita i/ili ciljeva se (najmanje) godišnje utvrđuju u obliku dokumenta Izjava o apetitu za rizik (RAS), koja je predmet usvajanja Nadzornog odbora Banke. RAS je definisan kao najvažniji skup pokazatelja u području upravljanja rizicima koji daje pravac budućeg razvoja poslovanja iz perspektive spremnosti za preuzimanje rizika, a kako bi se ispunili poslovni ciljevi. RAS se sastoji od pojedinačnih mjera rizika po određenoj izloženosti riziku, a za svaku je utvrđen žuti i crveni limit/cilj.

Svi pokazatelji RAS-a zahtijevaju redovno mjesečno praćenje i usmjeravanje. Praćenje se vrši na trenutnim podacima za izvještajni period, kao i projekcijama za kraj godine.

Istovremeno, u skladu sa važećom zakonskom regulativom iz oblasti (rizika) likvidnosti, a u cilju uspostavljanja adekvatnog upravljanja likvidnošću,

Banka je u internom aktu Interni koeficijenti likvidnosti i kapitala, definisala obavezujuće interne limite likvidnosti, kao i set dodatnih internih limita tzv. interne koeficijente nivoa 2, koji predstavljaju odrednicu pri strateškom planiranju i upravljanju.

Banka je kroz interne akte definisala plan i izvore finansiranja poštujući definisani profil rizika Banke, apetit za rizik, poslovnu politiku i strategiju Banke, istovremeno uvažavajući zakonski okvir Agencije za bankarstvo FBiH i Zakon o bankama. Banka Planom likvidnosti i izvora finansiranja uspostavlja i planira strukturu izvora finansiranja koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke, redovnim poslovnim planovima i svim definiranim internim kvantitativnim i kvalitativnim zahtjevima. O svim pokazateljima likvidnosti (kvantitativnim i kvalitativnim) Banka redovno izvještava ALCO i RICO odbore, Upravu Banke i Nadzorni odbor. U skladu sa propisanim metodologijama Banka provodi stres testove rizika likvidnosti svakog mjeseca, o kojima također izvještava ALCO, RICO i Nadzorni odbor. Dodatno, u skladu sa regulatornim zahtjevima, Banka provodi stres testove rizika likvidnosti za potrebe ICAAP i ILAAP izvještaja, te Plana oporavka najmanje jednom godišnje.

Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja mogućnost nastanka gubitaka za Banku i negativnih efekata na kapital Banke zbog neadekvatnih internih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja koji Banku mogu izložiti gubitku. Kategorija operativnog rizika uključuje i sljedeće potkategorije: reputacijski rizik, pravni rizik, rizik usklađenosti sa zakonskom regulativom (uključujući rizik ponašanja, regulatorni rizik, te društveni i rizik okoline), rizik modela, rizik eksternalizacije, te rizik informacione i komunikacijske tehnologije (ICT).

Banka je uspostavila i odgovarajući sistem upravljanja operativnim rizikom. Upravljanje operativnim rizikom vrši se u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo FBiH i standardima Sberbank Grupacije. Politike za upravljanje operativnim rizikom usvojene od strane Nadzornog odbora predstavljaju krovni dokument sistema upravljanja operativnim rizikom.

Upravljanje rizicima i kontrola rizika uključuje mjere podizanja svijesti o riziku, implementaciju procjena rizika, kao i prikupljanje podataka. Neki od alata koji se koriste su podizanja svijesti o riziku, implementacija samoprocjene rizika i kontrola (RCSA) kao i sveobuhvatno prikupljanje podataka o događajima.

Prikupljanje i detaljno dokumentovanje podataka o realizovanim događajima koji se smatraju operativnim rizikom vrši se putem posebne baze podataka.

Nadzorni odbor, Uprava Banke i Odbor za upravljanje rizicima Banke redovno razmatraju izvještaje o operativnim rizicima kojima je Banka izložena.

U oblasti upravljanja kontinuitetom poslovanja Banka je pored Plana oporavka („Disaster Recovery Plan“) usvojila i Plan za vanredne situacije („Business Continuity Plan“), čiji je osnovni cilj osiguranje kontinuiranog rada

Banke u slučaju nastanka ozbiljnih poremećaja u poslovanju uzrokovanih situacijama koje su van kontrole Banke.

Za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik Banka primjenjuje pristup osnovnog pokazatelja u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Ostali rizici

Upravljanje kapitalom je regulisano politikama, strategijom i smjernicama u skladu sa standardima Grupe i lokalnom regulativom. U procesu izrade poslovne strategije Banke, Banka definiše i ciljeve i limite u oblasti upravljanja kapitalom. Definisanim procedurama i politikama, uspostavljen je okvir redovnog izvještavanja ALCO i RICO odbora, Uprave Banke i Nadzorog odbora banke.

Makroekonomski rizik se ne kvantifikuje, isti se procjenjuje na osnovu ekonomske stabilnosti i rasta, zaposlenosti, kupovne moći i opće makroekonomske situacije u Bosni i Hercegovini. Kontinuirano se prati stanje na finansijskim tržištima i ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine, kroz dostupne lokalne izvore (makroekonomske analize) i kroz Grupne resurse. Također, kada je u pitanju upravljanje i kontrola geopolitičkog rizika, proces je zasnovan na praćenju političke situacije u zemlji, kao i u drugim zemljama s kojima Banka posluje, prvenstveno matične zemlje Grupacije.

Porezni rizik u cjelini je dio sveobuhvatnog okvira upravljanja i kontrole u Banci. Porezni rizik se mjeri drugim metodama i uglavnom se zasniva na prethodnom iskustvu i općim tržišnim informacijama koje se prenose preko Udruženja banaka Bosne i Hercegovine, komunikacije s poreznim vlastima i poreznim savjetnicima.

Rizik učešća u kapitalu proizilazi iz ulaganja Banke u druga pravna lica. Rizik se redovno prati kroz procese izvještavanja putem funkcije finansija, dok bi nova procjena i realizacija za nova ulaganja bila realizirana putem funkcije upravljanja aktivom i pasivom.

Nadzorni Odbor Banke donosi odluke koje se odnose na maksimalne mogućnosti za aktivnosti ulaganja, a u skladu sa Poslovnom Strategijom, Strategijom rizika i Apetitom za preuzimanje rizika. Aktivnosti ulaganja su u odgovornosti Sektora za Upravljanje aktivom i pasivom, dok se rizik ulaganja na redovnoj osnovi prati od strane Sektora Upravljanje rizicima.

Definisanim procedurama i politikama, uspostavljen je okvir redovnog izvještavanja ALCO i RICO odbora, Uprave Banke i Nadzornog odbora Banke.

Rizik poluge je dio sveobuhvatnog okvira upravljanja i kontrole u Banci. Za kvantifikaciju se koriste ostale metode zasnovane na temeljnim regulatornim zahtjevima.

Rizikom gubitka uslijed smanjenja vrijednosti imovine upravlja se internim aktima i dobrom praksom, koja je usklađena sa regulatornim zahtjevom i

zahtjevima Grupe. Osnovni interni dokument za upravljanje imovinom je smjernica Upravljanje nekretninama.

Upravljanje i kontrola rizika osiguranja uglavnom se zasnivaju na stručnoj procjeni. Banka je uspostavila postupak procjene finansijskog položaja društava za osiguranje s kojima Banka posluje na godišnjoj osnovi. Redovno se provodi analiza i prate aktuelni trendovi sa aspekta opće sigurnosti, te se u skladu s tim analizama obnavljaju polise osiguranja.

Praćenje ostalih rizika je dio aktivnosti odgovarajućih organizacionih jedinica, a značajnije promjene, ukoliko postoje, se iznose Upravi, Grupaciji i po potrebi Nadzornom odboru.

Testiranje otpornosti na stres je važan alat koji Banka koristi za upravljanje rizicima, u sklopu procjene adekvatnosti kapitala. Stres test sastoji se od teških, ali vjerodostojnih scenarija i potpuno je ugrađen u strukturu upravljanja rizicima kompanije. Banka je prilikom testiranja otpornosti na stres uključila sve značajne faktore rizika specifične za njeno poslovno okruženje, uključujući i faktore iz makroekonomskog okruženja. Rezultati testiranja otpornosti na stres se koriste kako bi pomogli upravljanju rizicima, planiranju kapitala i procesu donošenja odluka unutar Banke. Testiranje otpornosti na stres je alat koji nadopunjuje druge pristupe i mjere upravljanja rizikom. To je tehnika koju Banka koristi za procjenu potencijalnih efekata specifičnih događaja promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke.

Banka stresira sve materijalno značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u narednom periodu u skladu sa poslovnom strategijom Banke, kao što su:

- A. kreditni rizik;
- B. rizik sektorske koncentracije;
- C. valutni rizik;
- D. kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- E. operativni rizik;
- F. rizik likvidnosti.

Banka koristi dva pristupa primjene dobijenih rezultata stres testa. Jedan od pristupa podrazumijeva da Banka dobijene stresirane rezultate primijeni na podatke koji su bili važeći na datum izvještajnog perioda (statički bilans). Drugi pristup je baziran na pretpostavci dinamičkog bilansa, tj. Banka stresirane rezultate primijenjuje na podatke prema budžetu Banke za naredne tri godine. Banka pristupa stresiranju pojedinačnih profila rizika u skladu sa metodologijom koja je primjenljiva za pojedinačni rizik.

Banka primjenjuje testiranje otpornosti na stres za kreditni rizik, što predstavlja jedan od mehanizama simuliranja scenarija tj. negativnih dešavanja u makroekonomskom okruženju, konkretnije, na bankarskom tržištu, koji utiče na kvalitet aktive Banke. Tačnije, stres testom za kreditni rizik se definiše nivo osjetljivosti Banke usljed pogoršanja makroekonomskih faktora. Testiranje otpornosti na stres provodi se putem scenario analize, uz definisanje nekoliko relevantnih scenarija.

U cilju identifikacije promjena u tržišnim uslovima koje bi mogle negativno uticati na buduću adekvatnost kapitala Banke, Banka u razmatranje uzima pogoršanje ekonomske situacije, kao rezultat pada ekonomske aktivnosti koji direktno utiču na smanjenje kapitala kroz povećanje kapitalnih izdvajanja za kreditni rizik što direktno utiče na izdvajanja na rizik sektorske koncentracije.

Za svrhe upravljanja deviznim rizikom pod ICAAP-om, pristup za održivo poslovanje i prestanak poslovanja zasniva se na polu-parametarskom EWMA metodu (Exponentially Weighted Moving Average – eksponencijalno ponderisani pokretni prosjek), dok se za kamatni rizik izračunava na bazi primjene dodatnog stres testa koeficijenta solventnosti.

Stres test operativnog rizika Banka je provela tako što je iskoristila historijske podatke bruto gubitaka po godinama, pri čemu događaji vezani za kreditni rizik nisu uzeti u razmatranje, jer su isti obuhvaćeni pod kreditnim rizikom. Dodatno, Banka je u izračun kapitalnih zahtjeva u uslovima stresa za operativni rizik uključila i procijenjeni iznos mogućih gubitaka za naredni period baziran na ekspertnoj procjeni.

Banka provodi dva stres testa rizika likvidnosti svakog mjeseca, jedan na osnovu metodologije SBEU Grupe i jedan lokalni kao dodatni stres test, te dnevno i stres test unutardnevne likvidnosti u skladu sa interno propisanom metodologijom.

B. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima, uključujući njenu poziciju, ulogu i status u organizacionoj strukturi Banke

Organizacija funkcije rizika proporcionalna je prirodi, veličini i složenosti uključenih rizika. Adekvatnost i učinkovitost područja rizika redovno se procjenjuje od strane Uprave, pri čemu se u skladu sa općim aktima Uprave, vodi računa o raspodjeli nadležnosti između članova Uprave.

Organizacijom funkcije upravljanja rizicima uvodi se homogena struktura u Banci zajedno sa standardnim ulogama i odgovornostima. Sve aktivnosti koje vrše OJ za rizike trebaju biti dokumentovane u usaglašenim smjernicama. Kroz apetit za rizik, Banka određuje svoju spremnost da preuzme rizike i, kroz profil rizika, ciljanu strukturu rizika kojima je izložena. Banka upravlja rizicima i donosi odluke prilikom razmatranja ciljanog profila (pristup gledanja unaprijed). Na kraju, osnovni dio funkcije upravljanja rizicima je efikasno upravljanje koje je nezavisno od poslovanja. Svi ti elementi pokazuju da se Strategija rizika efikasno primjenjuje u praksi u cijeloj Banci.

Voditelj područja za upravljanje rizicima Banke je Član Uprave za upravljanje rizicima (CRO), koji izvještava Predsjednika Uprave Banke. U izvršavanju poslova funkcije upravljanja rizicima na odgovarajući način sudjeluju Nadzorni odbor (Odbor za reviziju, Odbor za rizike), Uprava, rukovodioci i zaposlenici svih organizacionih jedinica u području upravljanja rizicima, a u širem smislu i svi zaposlenici Banke, dok je kao lice odgovorno za rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima kao cjeline imenovan Direktor sektora Upravljanje rizicima.

OJ Upravljanje rizicima, zajedno sa pripadajućim odjelima (Integrirano upravljanje rizicima, Metodologije kreditnog rizika i rezerve, Monitoring kreditnog rizika, Tržišni i rizik likvidnosti, te Operativni rizik):

- razvija, implementira, podržava i unaprjeđuje sistem upravljanja rizicima Banke, osigurava njegovu usklađenost sa zahtjevima strategije razvoja Banke, zahtjevima i preporukama regulatora, preporukama dioničara i najboljim međunarodnim praksama;
- organizuje proces identifikacije i procjene materijalnosti rizika Banke;
- odgovoran je za implementaciju ICAAP-a i ILAAP-a;
- sveobuhvatno izvještava o nivou materijalnih rizika kojima se upravlja i to upravna tijela Banke kao i druga kolegijalna tijela odgovorna za upravljanje rizicima Banke, u mjeri potrebnoj za donošenje odluka, uključujući i podnošenje izvještaja Nadzornom odboru;
- obavještava Odbor za rizike Banke, Upravu Banke i Nadzorni odbor Banke o činjenicama kršenja utvrđenog Okvira apetita za rizik i regulatornih pokazatelja Banke, a nakon utvrđivanja takvih činjenica;
- priprema prijedloge vrijednosti apetita za rizik Banke i njihovu raspodjelu u saradnji sa organizacionim jedinicama rizika;
- zadužen je za provođenje testiranja otpornosti na stres i koordinira proces centraliziranog stres testiranja, te izvještava RICO i Upravu Banke o rezultatima;
- predstavlja kontrolnu funkciju upravljanja rizicima, te provodi aktivnosti predviđene važećim regulatornim okvirom;
- osigurava implementaciju internih politika i metodologija upravljanja rizicima u skladu sa standardima i procedurama Grupe, kao i lokalnim regulatornim zahtjevima;
- formira procese identifikacije i analize kreditnih rizika, indekse koji opisuju nivoe kreditnog rizika, parametre mjerenja kvalitete proizvoda, rejting, modele i procedure za procjenu kreditnog rizika u cjelini;
- formira procese i instrumente za upravljanje kreditnim rizikom (jedinstvene standarde i zahtjeve za organizacijsku strukturu, distribuciju nadležnosti, procese i procedure upravljanja kreditnim rizikom, modele procjene kreditnog rizika, sisteme limita i koncentracije kreditnog rizika i velikih izloženosti, profile rizika klijenta, izvještavanje, itd.);
- vrši kontrolu funkcionisanja sistema upravljanja kreditnim rizikom; procjenjuje gubitke kao rezultat aktualizacije kreditnog rizika, analizira adekvatnosti primijenjene metodologije upravljanja kreditnim rizikom i unaprjeđuje relevantne interne pravilnike;
- predlaže politike za stvaranje rezervi za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSFI), i lokalnim zahtjevima utvrđenim u odgovarajućim odredbama;
- formira (učestvuje u formiranju) zahtjeve za postupke formalizacije i metode procjene kolaterala za obaveze ugovornih strana;
- razvija (učestvuje u razvoju) sistem limita kreditnog rizika za Banku, u smislu postavljanja limita u skladu sa regulatornim ograničenjima ili internim apetitima, te praćenja poštivanja istih;
- učestvuje u razvoju modela uslova za pružanje kredita ugovornim stranama (katalog proizvoda).

OJ Restrukturiranje i naplata je odgovorna za:

- Izradu, provođenje, unapređenje i redovno samostalno ažuriranje strategije za smanjenje NPL-a u SBBH;
- Predlaganje, provođenje, unapređenje i redovno ažuriranje akcionih planova i pružanje mišljenja o strategiji prema odgovarajućim nivoima odlučivanja, a u vezi sa klijentima u žutoj;
- Predlaganje, provođenje, unapređenje i redovno ažuriranje akcionih planova i upravljanje procesom rada sa klijentima u crvenoj i crnoj zoni;
- Organizuje, priprema i učestvuje u donošenju odluka za Odbor za odlučivanje o problematičnoj aktivni Banke (DAC);
- donošenje odluke o slučajevima kreditnih poslova u skladu s pouvoarima dodijeljenim OJ, koji se tiču odobravanja kredita izmjena uslova i ostalih proizvoda Banke za fizička i pravna lica;
- Izrada, provođenje, unapređenje i redovno ažuriranje procesa modifikacije, restrukturiranja i moratorijuma za Stanovništvo
- osigurava implementaciju internih politika i metodologija upravljanja potencijalno problematičnom i problematičnom aktivom Banke u skladu sa standardima i procedurama Grupe, kao i lokalnim regulatornim zahtjevima;
- maksimiziranje naplate portfolia kroz izradu i provedbu najefikasnije strategije rane i kasne naplate i alata koji će se primijeniti za pojedinačne slučajeve;
- Formira procese i alate rada u procesu upravljanja stečenom aktive Banke;
- definisanje potrebnih ispravki vrijednosti za klijente u okviru Nivoa kreditnog rizika 3, procjenjujući mogućnost oporavka/naplate bazirane na neto sadašnjoj vrijednosti očekivanih novčanih tokova.

OJ Procjena kreditnih rizika je odgovorna za:

- kontrolu i obradu kreditnih zahtjeva zajedno sa dokumentacijom, te pripremu za odluku za odobrenje kredita (kreditna sposobnost i ponuđeno obezbjeđenje);
- donošenje odluke o slučajevima kreditnih poslova u skladu s pouvoarima dodijeljenim OJ, koji se tiču odobravanja kredita i ostalih proizvoda Banke za fizička i pravna lica;
- verifikaciju monitoring zona malih i srednjih preduzeća;
- izradu monitoringa i verifikaciju zona velikih preduzeća (korporativnih klijenata).

C. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Sastav i učestalost izvještavanja o rizicima vrši se skladu sa zahtjevima regulatora, zahtjevima Uprave i zahtjevima za objavljivanje o rizicima bilo kojeg od učesnika, a zasniva se na načelima transparentnosti, cjelovitosti itd., u skladu sa Strategijom rizika.

Unaprijeđenim metodologijama ostvareno je uspješno upravljanje rizicima i kapitalom, pri čemu su interni akti i politike Banke usklađene sa lokalnim propisima i približene EU regulativi.

Banka provodi sveobuhvatno praćenje i interno upravljanje rizicima koristeći dva pristupa:

- Ex-ante upravljanje: Proaktivno upravljanje i proces praćenja kapaciteta za podnošenje rizika i ICAAP/ILAAP limita se sastoji od procjene budućih očekivanih razvoja korištenja kapitala i razvoja rizika. Ex-ante perspektiva je uključena u proces planiranja kapitala. Na temelju budžeta, Banka određuje limite rizika (uključujući i detaljnije limite za konkretne vrste rizika) zajedno s ciljanom vrijednošću za korištenje internog kapitala.
- Ex-post upravljanje: Redovni mjesečni proces praćenja. Iskorištenost kapaciteta za podnošenje rizika i ICAAP/ILAAP limita se procjenjuje i izvještava relevantnim odborima najmanje na mjesečnom nivou. Time se osigurava da nadležni donosioci odluka i odbori budu blagovremeno obaviješteni o trenutnom statusu kapaciteta za podnošenje rizika i izvršenju Strategije rizika.

Okvir apetita za rizik (RAF) opisuje metodologiju i procese za razvoj Izjave o apetitu za rizik Sberbank BH (RAS). RAS je definisan kao najvažniji skup pokazatelja u području upravljanja rizicima koji daje pravac budućeg razvoja poslovanja iz perspektive spremnosti za preuzimanje rizika, kako bi se ispunili poslovni ciljevi. RAS ima za cilj da osigura dugoročnu održivost Banke, te će se i dalje razvijati/revidirati u skladu sa aktuelnim dešavanjima u okviru Banke. Okvir apetita za rizik opisuje strukturu RAS-a (skup pokazatelja koji se prate), proces formulisanja RAS-a, procese eskalacije u slučaju kršenja definisanih limita i ciljeva, opisa odgovornosti, vremenskih okvira i procesa za upravljanje Bankom. Temelji se na Strategiji rizika Banke, aktuelnim (posljednim) rezultatima procesa Identifikacije i procjene materijalnosti rizika i pokriva cijeli budžetirani vremenski period.

Prilikom dodjeljivanja limita (operativnog apetita, te žutog i crvenog okidača) za pokazatelje Izjave o apetitu za rizik u obzir se uzima, prije svega, regulatorni minimum za određeni pokazatelj (ukoliko postoji). Zatim se vrši usporedba sa nivoima limita ostalih izvještaja, relevantnih dokumenata i procesa gdje su postojeći limiti već definisani i koriste se, kao Plan oporavka, Pravilnik o upravljanju limitima tržišnog rizika, Pravilnik o riziku kamatne stope, Pravilnik o riziku likvidnosti, Plan o nepredviđenim situacijama vezanim za likvidnost, Metodologija Interni koeficijenti likvidnosti i kapitala, i slično. Konsultuju se i limiti koji se prate na nivou Grupacije, te se poštuju kalibrirani pragovi koji se ne smiju prekoračiti. Prateći logiku uspostavljenju na nivou Grupacije, kada je u pitanju usklađivanje limita pokazatelja oporavka i pokazatelja RAS-a, Banka je limite dodijelila prema sljedećem: crveni okidač RAS-a mora biti jednak žutom okidaču pokazatelja Plana oporavka. Dakle, crveni okidač pokazatelja oporavka je još rigorozniji, međutim, sadrži dovoljnu udaljenost (zaštitni sloj) u odnosu na regulatorni minimum.

Prijedlog svih limita pokazatelja rizika kojima je Banka izložena i koji čine Izjavu o apetitu za rizik mora biti odobren od strane Uprave Banke, a zatim i Nadzornog odbora Banke. Dodatno, i smjernica Okvir apetita za rizik se usvaja od strane Nadzornog odbora Banke.

Sistemima za praćenje limita pokazatelja kapitala, rizika (kreditni, tržišni, operativni, rizik likvidnosti, rizik informacione i komunikacijske tehnologije, te rizik usklađenosti i pranja novca) i profitabilnosti Banka uspostavlja efikasan način kontrole na godišnjem, polugodišnjem, kvartalnom, mjesečnom, dvosedmičnom, sedmičnom, dnevnom i unutar dnevnim nivou. Limiti i ciljevi su postavljeni uz dodatne zaštitne slojeve, koji su dovoljno udaljeni od regulatornih zahtjeva, te na taj način Banka može pravovremeno da primjeni mjere i akcije u cilju sprječavanja prekoračenja limita. Banka treba sve vrijeme nastojati da strukturira svoje poslovne aktivnosti kako bi postigla usklađenost sa internim limitima. Koraci koji se poduzimaju u cilju ublažavanja rizika ili u slučaju prekoračenja limita pokazatelja koji čine Izjavu o apetitu za rizik propisani su smjernicom Plan reagovanja u vanrednim situacijama.

Cilj izvještavanja i upravljanja je da se upravljačkim tijelima daju blagovremene, potpune i tačne informacije o nivou rizika, omogućavajući savjesno donošenje odluka. Pored Uprave i Nadzornog odbora i njihovih relevantnih odbora, izvještavanje o rizicima se odvija prema Grupaciji, kao i prema regulatoru.

Jedan od ciljeva sistema upravljanja rizicima predstavlja kontinuirani razvoj kulture rizika i kompetencija za upravljanje rizicima u Banci, uzimajući u obzir najbolje prakse. Veliki značaj je u daljem povećanju svijesti o rizicima zaposlenika Banke i jačanju kulture rizika na svim nivoima što će se postići putem ciljanih programa edukacije za stručnjake koji se bave rizicima i za stručnjake u drugim oblastima, a koji se razvijaju u saradnji sa OJ Upravljanje ljudskim resursima.

Banka je sačinila i usvojila Kodeks ponašanja koji sadrži osnovne etičke principe i pravila poslovnog ponašanja, koja su zasnovana na misiji i vrijednostima Banke, osiguravajući iskren i fer odnos prema svim zaposlenima, klijentima, poslovnim partnerima, kao i usklađenost poslovanja sa zakonskim, podzakonskim aktima, drugim propisima i internim aktima Banke. Kodeks doprinosi brzom uočavanju situacija koje su u suprotnosti sa etičkim principima Banke. Također, pruža informacije o tome šta učiniti u slučaju sumnje da li je određeno ponašanje etičko ili nije, dajući primjere i odgovore na pojedina konkretna pitanja na teme obrađene Kodeksom. Svi zaposleni su dužni da se upoznaju, razumiju i usklade svoje aktivnosti sa Kodeksom i drugim internim aktima Banke. Uvjereni smo da će, ako svi zaposleni pažljivo slijede načela i odredbe Kodeksa, to povećati radnu efikasnost Banke, ojačati njen ugled i promovisati razvoj čvrstih poslovnih odnosa sa klijentima i partnerima. Banka podržava i podstiče svoje zaposlene, ali i poslovne partnere i klijente, da slijede uspostavljene etičke standarde. Treće strane, koje obavljaju određene poslove sa Bankom, treba da posjeduju dobru reputaciju i da dijele najviše etičke principe poslovanja, uspostavljene Kodeksom.

D. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju

Kroz apetit za rizik, Banka određuje svoju spremnost da preuzme rizike i, kroz profil rizika, ciljanu strukturu rizika kojima je izložena. Banka upravlja rizicima i donosi odluke prilikom razmatranja ciljanog profila (pristup gledanja unaprijed).

Apetit za rizik predstavlja osnovu za ciljani profil rizika i definiše se kao spremnost Banke da preuzme finansijske rizike kvantificirane odgovarajućim pokazateljima. Apetit za rizik je uspostavljen za sve materijalne rizike i odobren je posebnom odlukom Nadzornog odbora Banke. Lista relevantnih pokazatelja rizika i nivoi internih limita i/ili ciljeva se utvrđuju u obliku dokumenta pod nazivom Izjava o apetitu za rizik. Ista se određuje na godišnjem nivou, a proces definisanja se oslanja na proces budžetiranja. Apetit za rizik utvrđuje se u okviru strateškog planiranja. Izjava je lako razumljiva za sve aktere i odnosi se na nivoe i vrste rizika koje je Banka spremna da prihvati za postizanje svojih poslovnih ciljeva.

Limiti i ciljevi rizika se definišu na godišnjem nivou, obično na početku finansijske godine i uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve, proces identifikacije i procjene materijalnosti rizika, interne planove, strategije i odobreni budžet. Limiti i ciljevi u Izjavi o apetitu za rizik mogu biti revidirani i modifikovani u okviru poslovne godine samo uz izuzetak - u slučaju materijalnih promjena u poslovnom i/ili profilu rizika za tekuću godinu.

Prilikom utvrđivanja profila rizika primjenjuju se sljedeća pravila:

- Banka analizira trenutni relativni značaj različitih vrsta rizika i raspodjelu koncentracija između pojedinih vrsta rizika, kako bi osigurala okvir za dalje napredovanje prema ciljanom profilu rizika;
- Rizici koji se smatraju materijalnim se kvantificiraju ili kvalitativno procjenjuju kako bi se odredio cjelokupni trenutni profil rizika Banke;
- Banka identifikira rizike koji su neprihvatljivi obzirom na njeno iskustvo i resurse;
- Banka svoj ciljani profil rizika izvodi na osnovu trenutnog profila, planova poslovanja i apetita za rizik;
- Ciljani profil rizika čini osnovu za određivanje dosljednih limita rizika;
- Ciljani profil rizika podržava proces planiranja i upravljanja kapitalom.

U svrhu efikasnog upravljanja rizikom i uzimajući u obzir potrebu za smanjenjem sukoba interesa između strana koje preuzimaju rizik, ograničavaju i kontrolišu nivoe rizika, kao i sistema revizije upravljanja rizicima, organizacijska struktura Banke formirana je s posebnom pažnjom na neophodno razdvajanje funkcija i odgovornosti između poslovnih jedinica Banke, a u skladu s načelom "3 linije odbrane".

- Prvu liniju odbrane Banke u procesu upravljanja rizicima predstavljaju organizacione jedinice koje vrše aktivno preuzimanje rizika. Cilj prve linije odbrane je osiguranje usklađenosti sa limitima rizika uspostavljenim u drugoj liniji odbrane.
- Druga linija odbrane Banke prije svega uključuje kontrolne funkcije, za praćenje usklađenosti i upravljanje rizicima (uključujući organizacione jedinice koje je čine). Cilj druge linije odbrane je nezavisnost od prve linije kontrole i usklađenost sa uspostavljenim ograničenjima.
- Treća linija odbrane Banke osigurava se funkcijom interne revizije. Ova funkcija igra značajnu ulogu nezavisnim ocjenjivanjem upravljanja rizikom i provođenjem mjera kontrole rizika, kao i procjenom usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtjevima.

Internim aktima Banka propisuje način ponašanja i kreira okruženje kojim se nastoji obezbijediti adekvatnost identifikovanja, mjerenja i praćenja rizika, a u skladu s regulatornim zahtjevima, apetitom Banke za rizike i prihvatanje istih. Redovnim pregledom, ažuriranjem i usvajanjem internih akata vezanih za područje preuzimanja rizika i upravljanja rizicima obezbjeđuje se primjena ispravnog pristupa usklađenog sa zakonskim propisima i strategijom poslovanja Banke, pri čemu se dodatno procjenjuje i sama efikasnost internih akata. Svaki vlasnik akta na području preuzimanja rizika i upravljanja rizicima je u obavezi minimalno jednom godišnje (po potrebi i češće) revidirati akte iz svoje nadležnosti.

Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima Banke je sveobuhvatan i zadovoljavajućeg kvaliteta, pri čemu je osigurano da se svim hijerarhijskim nivoima pruže adekvatne informacije u cilju donošenja poslovnih odluka. Sve odluke vezane za upravljanje rizicima diskutuju se i donose na nivoima Uprave i Nadzornog odbora.

S raspoloživim kapacitetima, Banka nastoji da konstantno unaprijeđuje znanja o upravljanju rizicima kroz dostupne edukacije na lokalnom tržištu.

E. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

S obzirom na postojeći sistem kontrole limita Banke, uz svakodnevno upravljanje i praćenje iskorištenosti limita, rast obima rizika može se na odgovarajući način ublažiti. Sistem kontrole omogućava zaštitu od rizika, primjenom pravovremenih akcija koje utječu na smanjenje/ublažavanje rizika koji proizilaze iz poslovnog modela Banke.

Proces eskalacije u slučaju prekoračenja limita apetita za rizik, kao i relevantne aktivnosti ublažavanja definisani su u Planu reagovanja u vanrednim situacijama Banke i drugim relevantnim politikama. Plan reagovanja u vanrednim situacijama (ERP) definiše postupak koji će se provoditi u slučaju da se dostignu crveni pragovi za apetit (kako u tekućem, tako i u projiciranom vremenskom okviru), uloge i odgovornosti različitih strana u procesu eskalacije i ublažavanja, te definiše vjerodostojne korektivne mogućnosti i mjere. ERP je nezavisan od Plana o nepredviđenim situacijama vezanim za likvidnost (LiConReg), koji utvrđuje strategije za rješavanje nedovoljne likvidnosti u kritičnim situacijama, kao i Pravilnika o upravljanju kontinuitetom poslovanja (BCM), koji za cilj ima održavanje poslovanja u kriznim situacijama koje nisu nastale uslijed ekonomskih uticaja. Ipak, slične mjere ublažavanja primjenjuju se u slučaju da iste daju prihvatljiva rješenja.

Kako ERP, tako i LiConReg su vezani za dokument Plan oporavka Banke koji postavlja procese i mjere kako bi Banci omogućila da poduzme rane akcije da obnovi svoju dugoročnu održivost u slučaju materijalnog pogoršanja njene finansijske i pozicije rizika. Da bi se izbjegle nedosljednosti u procesu upravljanja i definisanju nivoa okidača, ERP se treba uskladiti sa Planom

oporavka Banke. Usklađivanje između ERP-a i Plana oporavka se postiže praćenjem sličnih pokazatelja kapitala i likvidnosti i njihovih propisanih vrijednosti kako za pokazatelje ranog upozorenja, tako i za limite okidača. Proces eskalacije definisan u ERP-u i Planu oporavka za pokazatelje kapitala i likvidnosti koji se posmatraju prati isti unaprijed definisani smjer i akcije.

Jasno definisane uloge i odgovornosti, kao i model upravljanja, neophodni su za djelotvorno i efektivno izvršenje ERP-a. Svi neophodni resursi trebaju biti na raspolaganju i saradivati na koordiniran način. Obzirom da nepoželjna situacija zahtijeva precizno donošenje odluka i koordiniran proces implementacije, uključenost i sveukupna odgovornost Uprave od ogromnog je značaja (podržava je RICO kao glavna platforma za proces donošenja odluka).

Redovnim praćenjem i izvještavanjem o rizicima prati se njihovo kretanje, pri čemu se utvrđuje i efikasnost sistema limita, te primijenjenih aktivnosti Banke za smanjenje/ ublažavanje rizika, kao i da li su reakcije Banke pravovremene, a sve u cilju zaštite od rizika.

Menadžment kontrole služe kao sredstvo nadzora učinka internih kontrola i obezbjeđuju njihovu efektivnost. Izvršavaju se na osnovu slučajne provjere, od strane rukovodioca organizacione jedinice a imaju za cilj da osiguraju da su operativne kontrole praćene. Jedna menadžment kontrola može pokrivati jednu ili više internih kontrola, koje mogu uticati na ublažavanje rizika. Menadžment kontrole su uspostavljene na nivou voditelja OJ, a prate se u IKS aplikaciji (BART baza). Analizirajući menadžment kontrole Banka može proaktivno identifikovati uticaje na portfolio operativnog rizika. Kontrole u okviru sektora Upravljanje kreditnim rizikom su usklađene sa dokumentom Smjernica sistema interne kontrole.

U okviru svoje strategije upravljanja kreditnim rizikom, kao i prilikom kalkulacije rizikom ponderisane aktive, Banka koristi i tehnike smanjenja kreditnog rizika (CRM) za ublažavanje kreditnog rizika povezanog sa izloženošću ili izloženostima koje Banka ima, a koje obuhvataju materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu. Materijalna kreditna zaštita obuhvata finansijski kolateral (gotovina, vrijednosni papiri, dionice) izračunate po složenoj metodi finansijskog kolaterala, dok nematerijalna kreditna zaštita obuhvata garancije priznatih pružaoca kreditne zaštite.

F. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

Prilikom definisanja Strategije poslovanja, Banka kreira svoj okvir za upravljanje rizicima. Glavne odrednice Strategije rizika također čine sastavni dio Strategije poslovanja Sberbank BH, kao posebno poglavlje. Strategija rizika obuhvata ključne principe za osiguravanje konzistentne adekvatnosti ukupnog kapitala i likvidnosti Banke, kao i odgovarajuću zaštitu potpunom integracijom upravljanja rizicima u poslovne aktivnosti, strateško planiranje u

cijeloj organizaciji te razvoj poslovanja u skladu s definisanim apetitom za rizik. Ona osigurava finansijsku stabilnost Banke, uz smanjenje uticaja potencijalnih finansijskih gubitaka uzrokovanih rizicima koje je Banka prihvatila u skladu s Poslovnom strategijom. Strategija poslovanja obavezno se usaglašava sa svim organizacionim jedinicama unutar područja za upravljanje rizicima, kako bi se osiguralo da apetiti i ciljevi poslovnih segmenata ne premaše nivo kapitala kojim je moguće pokriti rizike koje ti ciljevi nose, osiguravajući adekvatan kapacitet resursa Banke za podnošenje rizika na dugi rok.

Strategija upravljanja rizicima je usklađena sa planiranim kretanjima portfolia, te očekivanim makroekonomskim trendovima opisanim u Strategiji poslovanja Banke.

U nastavku je predstavljen pregled ključnih pokazatelja rizika Banke na 31.12.2020. godine:

Područje rizika	Ključni pokazatelj učinkovitosti	31.12.2020.	Semafor
Stanje kapitala	Pokazatelj redovnog osnovnog kapitala	17,89%	●
	Pokazatelj osnovnog kapitala	17,89%	●
	Pokazatelj regulatornog kapitala	17,89%	●
	Pokazatelj finansijske poluge	10,77%	●
Kreditni rizik	Pokazatelj nekvalitetnih kredita	4,59%	●
	Pokazatelj pokrivenosti posebnim rezervama	72,50%	●
	Pokrivenost očekivanim kreditnim gubicima Nivoa 1	1,94%	●
	Pokrivenost očekivanim kreditnim gubicima Nivoa 2	8,10%	●
Tržišni rizik	Otvorena valutna pozicija (u M EUR)	4,04	●
	Osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala/ neto kapital	-0,99%	●
	Promjena neto prihoda od kamata/ Neto kapital	1,84%	●
Rizik likvidnosti	Ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza za 1-30 dana	93,10%	●
	Ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza za 1-90 dana	90,80%	●
	Ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza za 1-180 dana	91,80%	●
	Pokazatelj pokrića likvidnosti	172,59%	●

Kada su u pitanju ključni pokazatelji rizika, Banka je bila usklađena sa svim regulatornim, kao i internim limitima.

Za efikasno upravljanje apetitom za rizik, uključujući i usklađenost sa limitima za rizike i udaljenost do cilja, utvrđuje se sistem signala upozorenja (žuti i crveni prag) za svaki limit/cilj, čije dostizanje zahtijeva poduzimanje određenih aktivnosti s ciljem sprječavanja mogućeg narušavanja ciljanog profila rizika Banke.

Uspostavljeni način upravljanja rizicima Banke podrazumijeva sistem mjera koje osiguravaju identifikaciju, procjenu, agregaciju svih materijalnih rizika, praćenje, ograničavanje i kontrolu volumena preuzetih rizika, planiranje nivoa rizika, implementaciju mjera za ublažavanje rizika u cilju zadržavanja rizika unutar utvrđenih vanjskih i internih limita, tokom realizacije strategije razvoja Banke odobrene od strane Nadzornog odbora Banke.

Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja nad značajnim rizicima kojima je Banka izložena.

G. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje Nadzornog odbora i Uprave Banke o rizicima, posebno učestalost, područje, te način uključivanja Nadzornog odbora i Uprave Banke u određivanje sadržaja izvještavanja

Informisanjem organa upravljanja Banke o rizicima osigurava se pravovremeno pružanje kvalitetnih informacija i podataka na bazi kojih se vrši donošenje odluka.

Aktivno praćenje rizika uspostavljeno je prije svega na nivou Uprave, kroz redovne mjesečne sjednice RICO i ALCO odbora (članovi Odbora za upravljanje rizicima su ujedno i članovi Uprave), te po potrebi i češće, ali i kvartalno na nivou Nadzornog odbora, kroz redovno detaljno izvještavanje o rizicima od strane nadležnog člana Uprave, kao i kroz izvještaje kontrolnih funkcija. Nadzorni odbor je pravovremeno obaviješten o svim značajnim kretanjima u poslovanju Banke, te se odluke mogu donositi i cirkularno (putem e-maila, video poziva i slično) između redovnih sjednica Odbora.

Izvještaji koji se mjesečno prezentuju na sjednicama Odbora za upravljanje rizicima obavezno sadrže detaljne izvještaje o rizicima, koji uključuju metodologije rizika, procese vezane za upravljanje rizicima, te rizike koji proizilaze iz novih proizvoda s aspekta kreditnog, tržišnog i operativnog rizika, kao i o eventualnim kršenjima odredbi akata o upravljanju rizicima, zatim izvještaje o kvalitetu podataka, preglede iskorištenosti limita (FBA limiti, limiti Centralne banke BiH, Sberbank Europe, interni limiti likvidnosti, te interni limiti kreditnog rizika), iskorištenost limita, odnosno ostvarenje ciljeva iz Izjave o apetitu za rizik i ICAAP (iskorištenost kapaciteta za podnošenje rizika, uz prezentaciju pojedinačnih internih kapitalnih zahtjeva za kreditni (uključujući rizik koncentracije i rizik industrijske koncentracije), tržišni rizik i operativni rizik).

Generalno, kvartalni izvještaji o rizicima za Nadzorni odbor uključuju praćenje RAS-a, detaljan pregled razvoja portfolija, pregled najvećih izloženosti, sažetak limita koncentracije propisanih od strane Agencije za bankarstvo FBiH, pregled limita po industrijama, distribuciju rejtinga, stanja RWA po segmentima, izvještaje kreditnog rizika po segmentima, tržišnog rizika i rizika likvidnosti, te operativnog rizika.

Izvještaji kontrolnih funkcija pripremaju se i lično prezentuju kvartalno, godišnje i polugodišnje, te obuhvataju pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola, nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola, kao i prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i

slabosti. Izvještaji se podnose Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke na razmatranje, uz informisanje Uprave Banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakornosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom ranijih kontrola. Nadzorni odbor Banke usvaja izvještaje kontrolnih funkcija, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju.

H. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih

Sistem internih kontrola Banke predstavlja skup procesa, postupaka i mjera uspostavljenih radi obavljanja adekvatnog upravljanja rizicima, praćenja efikasnosti poslovanja Banke, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija, te usklađenosti s propisima, internim aktima, standardima i kodeksima radi osiguranja stabilnosti poslovanja Banke.

Banka je uspostavila i provodi efikasan sistem internih kontrola u svim područjima poslovanja, te je uspostavila nezavisne kontrolne funkcije banke koje uključuju funkciju upravljanja rizicima, funkciju praćenja usklađenosti poslovanja i funkciju interne revizije.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima smještena je u organizacionu jedinicu Upravljanje rizicima. Prema organizacionoj shemi OJ Upravljanje rizicima je pod direktnom odgovornošću člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima, ali i pod odgovornošću Nadzornog odbora Banke. Nadzorni odbor imenuje i razrješava odgovornu osobu za rad funkcije kontrole rizika i određuje visinu naknade za obavljanje poslova iz segmenta funkcije. Kao odgovorno lice za rad kontrolne funkcije imenovan je Direktor sektora Upravljanje rizicima. Dodatno, lice odgovorno za rad kontrolne funkcije sudjeluje na sjednicama Nadzornog odbora, te lično prezentuje kvartalne izvještaje o radu kontrolne funkcije, što osigurava značajnu nezavisnost u kontekstu Odluke o kontrolnim funkcijama. Rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima uređen je internim aktima: Akt o kontrolnoj funkciji upravljanja rizicima, Metodologija rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima i Plan rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima.

Banka je osigurala potrebne resurse za izvršenje godišnjeg plana kontrolne funkcije upravljanja rizicima.

Funkcija praćenja usklađenosti predstavlja skup postupaka uspostavljen s ciljem da Banka posluje usklađeno sa Zakonom o bankama, propisima Agencije za bankarstvo FBiH i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje Banke.

Funkcija praćenja usklađenosti je organizaciono smještena u sektoru Sprječavanje pranja novca i Praćenje usklađenosti i uspostavljena je nezavisno od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, odnosno koje ova funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje. Direktor sektora Sprječavanje pranja

novca i Praćenje usklađenosti djeluje neovisno u okviru svojih odgovornosti i ne podliježe nikakvim uputama u vezi s tim. Ima slobodan pristup svim informacijama, podacima, prostorijama, evidencijama i sistemima koji bi mogli biti relevantni. Predsjednik Uprave djeluje kao odgovorni član Uprave za administrativne teme Sektora Sprječavanje pranja novca i Praćenje usklađenosti.

Direktor sektora Sprječavanje pranja novca i Praćenje usklađenost obavezan je da izvještaje podnosi direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, uz obavještanje Uprave u cilju blagovremenog i efikasnog rješavanja svih nalaza i mjera utvrđenih tokom prethodnih kontrola.

Rukovodioca kontrolne funkcije praćenja usklađenosti imenuje Nadzorni odbor Banke.

Uloga funkcije praćenja usklađenosti odvija se u sljedećim dijelovima:

- Opća usklađenost s relevantnim propisima u skladu sa odredbama Zakona o bankama;
- Posebna područja usklađenosti u užoj nadležnosti funkcije praćenja usklađenosti, u skladu sa standardima Sberbank Europe Grupe:
- Upravljanje sukobom interesa i rizicima korupcije,
- Praćenje usklađenosti na tržištu vrijednosnih papira,
- Praćenje usklađenosti sa sankcijama,
- Praćenje usklađenost sa FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) propisom,
- Zaštita prava klijenata.

Banka je osigurala potrebne resurse za izvršenje godišnjeg plana kontrolne funkcije praćenja usklađenosti koji između ostalog uključuje i redovno stručno obrazovanje i osposobljavanje lica koja obavljaju poslove kontrolne funkcije.

Način organizacije **kontrolne funkcije Interne revizije** te informacije o rukovodiocu kontrolne funkcije prethodno su navedeni u tekstu, pod tačkom II - g) Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca Interne revizije.

U izvještajnom periodu nije bilo promjena rukovodioca kontrolnih funkcija.

VI Kapital

Regulatorni kapital

A. Iznos regulatornog (priznatog) kapitala, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala Banke, sa pregledom pojedinih elemenata kapitala

Banka je politikama i procedurama definisala zahtjeve iz oblasti upravljanja kapitalom, koji odražavaju kako regulatorne zahtjeve tako i interne zahtjeve i zahtjeve vlasnika.

Politike i procedure definišu obavezujuće održavanje minimalnih propisanih nivoa kapitala, održavanje propisanih regulatornih zaštitnih slojeva kapitala, kao i internih zaštitnih slojeva kapitala, definisanih u odnosu na profil rizika Banke, apetit za preuzimanje rizika banke, te sveobuhvatnu poslovnu strategiju Banke.

Pregled pojedinačnih elemenata kapitala, uključujući i regulatorna usklađenja prikazan je u tabelama ispod.

Red. br.	Kapital	Iznos
1	REGULATORNI KAPITAL	174.977
1.1	OSNOVNI KAPITAL	174.977
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	174.977
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	104.110
1.1.1.2	Zadržana dobit	
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	6.756
1.1.1.4	Ostale rezerve	73.599
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-2.732
1.1.1.6	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane porezne obaveze	-
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-
1.1.1.8	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-

1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	-
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopuski kapital	-
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	-
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	-
1.2.2	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	-
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala-ostalo	-

B. opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
Red.br	Stavka	
1.	Emitent	Sberbank BH d.d. Sarajevo
1.1.	Jedinstvena oznaka	VLKBR
	Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	Pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	76.337
5.	Nominalni iznos instrumenta	76.337,400
5.1.	Emisiona cijena	136,38
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	10.05.2000
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez datuma dospjeća
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	NE
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
	Kuponi / dividende	

10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividende/kupona	Puno diskreciono pravo
13.1..	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividende/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	NE
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan, djelimično ili u cijelosti	NP
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	NP
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	NP
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	NP
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	NP
28.	Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Isplata nakon podmirenja svih drugih obaveza
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	NP
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

C. Opis svih ograničenja koja se primjenjuju pri izračunu regulatornog (priznatog) kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala Banaka, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ova ograničenja odnose

Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog

kapitala nakon regulatornog usklađivanja.

Regulatorni kapital Banke na 31.12.2020.godine iznosi 174.977 hiljada KM te je jednak redovnom osnovnom kapitalu. Redovni osnovni kapital uključuje kapital nastao izdavanjem običnih dionica, zadržane dobiti, akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit, ostale rezerve. U regulatorni kapital na datum 31.12.2020. godine nije uključena dobit 2020. godine.

Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit uključuje nerealizirane dobitke i gubitke od promjena fer vrijednosti finansijske imovine, umanjene za pripadajući porez na dobit, te pripadajuća rezervisanja.

Ostale rezerve sastoje se od zakonskih rezervi, koje je Banka formirala u skladu sa statutom i odlukom Skupštine, a koje su u svakom momentu raspoložive za pokriće gubitaka ili rizike ukoliko do istih dođe. Iznos iskazan na poziciji umanjen je za sve troškove (poreze) prilikom njegovog obračuna. U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, od regulatornog kapitala se odbijaju stavke nematerijalne imovine tj. ulaganja u software i licence.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promjenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke.

D.vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje Banka nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke

Banka nema evidentirana regulatorna usklađenja, prilagođavanja i stavke koje nije dužna da odbije od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunu kapitala banke.

Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-	-
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	139	17
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.343	161
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	19.069	2.288
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	254.682	30.561
8.	Izloženosti prema stanovništvu	270.010	32.401
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	303.085	36.370

10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	14.190	1.703
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	470	56
16.	Ostale izloženosti	26.077	3.129
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		106.688
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke		-
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		92
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		92
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		-
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		954
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		-
20.	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		9.664
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		17,89%
22.	Stopa osnovnog kapitala		17,89%
23.	Stopa regulatornog kapitala		17,89%

A. iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike, sa posebnim objavljivanjem iznosa kapitalnog zahtjeva za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata, dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definirana Odlukom o velikim izloženostima, kapitalnog zahtjeva za devizni rizik i kapitalnog zahtjeva za robni rizik

Iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik je prikazan u tabeli iznad u dijelu a).

B. iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup)

Iznos pojedinačnih kapitalnih zahteva za operativni rizik iznosi 9.664 hiljada KM. U skladu sa važećom regulativom, Banka primjenjuje jednostavni pristup prilikom mjerenja operativnog rizika.

Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

C. dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja

Kako je navedeno u tabeli u dijelu a), Banka nije bilježila dodatne kapitalne zahtjeve za velike izloženosti iz knjige trgovanja.

D. stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala)

Na dan 31.12.2020.g, stope adekvatnosti kapitala mogu se prikazati kako slijedi:

- stopa redovnog osnovnog kapitala 17,89%,
- stopa osnovnog kapitala 17,89%,
- stopa regulatornog kapitala 17,89%.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu regulatornog kapitala banke i zbira izloženosti ponderisane kreditnim rizikom, izloženosti riziku za pozicijski, valutni i robni rizik i izloženosti riziku za operativni rizik.

Banka izračunava adekvatnost kapitala i izloženosti riziku u skladu sa odlukom o izračunavanju kapitala Banke, koristeći pritom standardizovani pristup za kreditni rizik, tržišni rizik i operativni rizik.

Odlukom o izračunavanju kapitala u bankama, propisani su minimalni kapitalni zahtjevi koje banke trebaju ispunjavati u svakom trenutku:

- stopa redovnog osnovnog kapitala 6,75%,
- stopa osnovnog kapitala 9%,
- stopa regulatornog kapitala 12%.

Informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza – ECA

A. primijenjenu definiciju izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Nekvalitetna izloženost je izloženost u statusu neizmirenja obaveza, odnosno izloženost koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Banka u nivo kreditnog rizika 3, tj. u status neizmirenja obaveza raspoređuje izloženosti kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

1. klijent kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema Banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu;
2. klijentu je dodjeljen status neizmirenja obavezaili rejting 26 (u skladu sa opštim aktom „Pravilnik za definisanje statusa neizmirenja obaveza“). Smatra se izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci u sljedećim situacijama: 1) ako postoji objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti izloženosti;
3. ako se dužnik suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama;
4. ako je Banka prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan ekonomski gubitak;
5. ako je Banka pristala da modifikuje izloženost zbog trenutnih finansijskih

- poteškoća dužnika ili poteškoća koje će uskoro nastati, a što će vjerovatno za posljedicu imati umanjnje finansijske obaveze dužnika zbog značajnog otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili, prema potrebi, naknada;
6. ako je pokrenut stečajni postupak ili likvidacija dužnika; 6) ako dužnik nije izvršio svoju obavezu prema Banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije.

Pokazatelji koji ukazuju na značajne finansijske poteškoće su:

1. izvori prihoda dužnika su značajno smanjeni, što može uticati na njegovu mogućnost da izmiruje obaveze prema Banci;
2. pokrenut je postupak naplate iz kolaterala;
3. Banka je pokrenula tužbu protiv dužnika pred nadležnim sudom;
4. dužnik je izgubio licencu za obavljanje djelatnosti (npr. banka, društvo za osiguranje, mikrokreditna organizacija, davalac lizinga i slično);
5. u slučaju izloženosti prema novoosnovanim privrednim društvima, kao i izloženosti po osnovu projektnog finansiranja, ako su procijenjeni budući novčani tokovi u bilo kom periodu izmirivanja obaveza prema Banci neadekvatni, kao i ako se tokom otplate potraživanja znatno odstupi od inicijalnog poslovnog plana, odnosno planirane realizacije projekta
6. značajno smanjenje kapitala dužnika;
7. značajno pogoršanje ostalih finansijskih pokazatelja (pokazatelj likvidnosti, značajan gubitak, finansijske obaveze/EBITDA i slično);
8. dužnik je sudužnik ili jemac po kreditu koji je u statusu neizmirenja obaveza, a rata je toliko velika da može značajno uticati na njegovu platežnu sposobnost;
9. desili su se slučajevi prevara;
10. dužnik je prezadužen;
11. u slučaju fizičkih lica: ukoliko je privredno društvo ili samostalna preduzetnička radnja u vlasništvu dužnika u statusu neizmirenja obaveza, a dužnik garantuje ličnom imovinom za obaveze tog privrednog društva ili samostalne preduzetničke radnje;
12. blokada računa dužnika izvršena je kontinuirano u periodu dužem od 60 dana;
13. nivo kreditnog kvaliteta u drugoj banci i slično.

Nivo kreditnog rizika 3 može biti ukinut ako klijent ne kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema Banci duže od 90 dana ili ako je klijent u potpunosti oporavljen na osnovu kriterijuma propisanih u internom aktu „Default definicija“.

B. opis pristupa i metoda za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

Banka svaku izloženost koju vrednuje po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat raspoređuje u jednu od slijedećih kategorija:

1. nivo kreditnog rizika 1 – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing) – Imovina se prilikom njenog inicijalnog priznavanja (izuzev POCl imovine) uvijek klasificira kao nivo kreditnog rizika 1;
2. nivo kreditnog rizika 2 – povećan nivo kreditnog rizika (engl.

- underperforming)
3. nivo kreditnog rizika 3 – izloženosti kod kojih je nastalo umanjnje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing)
4. POCl imovina – izloženosti koje se prilikom početnog proznavanja raspoređuju u nivo kreditnog rizika 3 - POCl imovina prilikom inicijalnog priznavanja ne podliježe konceptu klasifikacije u nivoe kreditnog rizika i ista se definiira kao POCl. Bez obzira na to, operativno se dodaje u grupu imovine u nivou kreditnog rizika 3 i uključuje u NPL.

Banka je dužna da za odobrene plasmane na početku ugovornog odnosa ispravke vrijednosti provodi u nivo kreditnog rizika 1. Sve dok ne postoje događaji koji ukazuju da su plasmani doživjeli značajno povećanje kreditnog rizika od nastanka i/ili da su prisutni drugi okidači za nivo kreditnog rizika 2 kao i događaji koji ukazuju na postojanje obezvrjeđenja, odnosno nivo kreditnog rizika 3 obračun ispravke vrijednosti se provodi na osnovi nivoa kreditnog rizika 1. Faktori koji dokazuju značajan porast kreditnog rizika su: dani kašnjenja veći od 30 dana, SICR - značajno povećanje kreditnog rizika / povećanje u internom ocjenjivanju kredita za 7 podioka od nastanka prema glavnoj skali za mjerenje, rejting klijenta 22, 23, 24, monitoring status: klijenti u crvenom ili crnom, ili na listi za praćenje, izostanak priliva na tekući račun duži od 2 mjeseca korisnika odobrenog prekoračenja po tekućem računu, blokada računa klijenta izvršena je kontinuirano u periodu od 30 dana, te forbearance oznaka. Ukoliko postoji događaj koji ukazuje na postojanje obezvrjeđenja kod individualno značajnih izloženosti, vrši se dalja analiza na pojedinačnom nivou kreditnog rizika 3 - I (klijenta, odnosno ugovora), s ciljem utvrđivanja vrijednosti budućih novčanih tokova i obračuna visine obezvrjeđenja, odnosno ispravke vrijednosti.

Kada je riječ o individualno neznačajnim izloženostima, ukoliko kod istih ne postoji događaj koji ukazuje na postojanje obezvrjeđenja, (klijent bude rehabilitovan) priključuju se svim ostalim izloženostima, odnosno ugovorima koje nisu individualno značajni i/ili kod kojih ne postoji događaj koji ukazuje na postojanje obezvrjeđenja, a sa ciljem obračuna ispravke vrijednosti portfolija, dok se u suprotnom vrši obračun grupne ispravke vrijednosti - nivo kreditnog rizika 3 - G.

Banka tokom trajanja ugovornog odnosa redovno, a najmanje jednom

mjesečno (na zadnji dan u mjesecu) vrši raspoređivanje finansijske aktive u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika, procjenjuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke.

C. ukupan iznos izloženosti Banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti), kao i prosječni iznos neto izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	351.614	379.738
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	48.129	42.231
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.345	1.498
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	101.007	94.857
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	520.437	523.417
8.	Izloženosti prema stanovništvu	428.837	431.646
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	426.712	423.303
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	13.689	11.333
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-

15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	470	859
16.	Ostale izloženosti	64.876	61.247

D. geografsku podjelu izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi

Značajna geografska područja u kojim Banka ima izloženosti su Bosna i Hercegovina, te zemlje Evropske Unije. U ostale zemlje spadaju Antigva i Barbuda, Australija, Azerbejdžan, Bahrein, Brazil, Crna Gora, Čile, Egipat, Filipini, Irak, Iran (Islamska Republika), Izrael, Japan, Jemen, Jordan, Južna Afrika, Kanada, Katar, Kina, Koreja, Republika, Kuvajt, Liban, Libija, Lihtenštajn, Malezija, Norveška, Pakistan, Republika Kongo, Republika Makedonija, Ruska Federacija, SAD, Saudijska Arabija, Singapur, Sirijska Arapska Republika, Srbija, Švajcarska, Tunis, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati, Ukrajina i Velika Britanija, od čega su najveće izloženosti prema Srbiji i Ruskoj Federaciji.

Red. br.	Vrsta izloženosti	Zemlja 1	Ostale zemlje	Geografsko područje 1
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	351.611	3	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	48.129	-	-
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.345	0	1
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucija	2.482	365	98.159
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	489.264	16.611	14.562
8.	Izloženosti prema stanovništvu	428.544	264	28
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	426.369	343	-
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	13.685	3	0
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-

14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	470	-	-
16.	Ostale izloženosti	64.704	166	6

E. Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti druge ugovorne strane

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Red. Br.	Izloženosti	Vrste djelatnosti																			
		Pojlo. šum. ribolov	Vađ. ruda i kamena	Prerađ. indu.	Proiz. i snabd. el. energ., gas, par. i klima.	Snabd. vod., kanal., uprav. otpadom i djel. san. život. sred.	Građevinarstvo	Trg. na vel. i na malo; popr. moto. voz. i motoc.	Saobraćaj i skladištenje	Djel. pruž. smješt., priprav. i posluž. hrane, hotel. i ugostit.	Informacije i komunikacije	Finan. djel. i djel. osiguranja	Poslovanje nekretninama	Struč., nauč. i teh. djel.	Admin. i pom. usluž. djel.	Jav. upra. i odbra.; obav. soc. osig.	Obrazovanje	Djel. Zdrav. zašt. i soc. rada	Umjetnost, zabava i rekr.	Ostale djelatnosti	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	351.962	-	-	-	-	-	-	-	-	3	351.966
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.049	-	-	-	47.086	-	-	-	0	0	48.135
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	1.366	0	1	1	1.368	
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101.243	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101.243
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1.670	199	108.671	17.309	-	50.212	233.549	30.224	8.170	10.953	48.155	379	-	-	0	4.201	74	5	524.755	
8	Izloženosti prema stanovništvu	1.251	251	12.020	530	924	8.955	39.308	14.324	1.777	4.253	59	152	8.492	2.295	320	805	55	445	96.217	
9	Izloženosti osigurane nekretninama	1.504	3.437	88.606	32.900	-	26.449	106.808	17.383	16.738	2.612	221	539	5.847	1.003	-	6.209	932	232	311.419	
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	4	1	3.691	1	0	2.507	7.073	456	96	3	2	56	115	16	1	2	56	87	14.166	
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

12	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
13	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
14	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	470	
16	Ostale izloženosti	-	-	1.462	-	-	-	-	-	35	6.233	285	-	29	360	54.556	452	7	12	73	136	63.188

F. Preostali rok dospjeća svih izloženosti i po kategorijama izloženosti

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženost	≤1 god	>1 ≤ 5 god	>5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	351.611	3	-	-	351.614
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	2.756	34.496	9.828	1.049	48.129
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	3	1.343	-	-	1.345
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	100.923	84	-	-	101.007
7	Izloženosti prema privrednim društvima	243.169	214.491	62.777	-	520.437
8	Izloženosti prema stanovništvu	81.694	134.518	212.624	-	428.837
9	Izloženosti osigurane nekretninama	135.268	125.629	165.815	-	426.712
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.528	3.612	7.549	-	13.689
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-

13	Izloženost prema institucijama i pravnim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-	-
15	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	470	-	470
16	Ostale izloženosti	504	239	15	64.118	64.876

G. prema značajnoj privrednoj grani, iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, bruto iznosu dospjelih nenaplaćenih potraživanja i bruto iznosu ostalih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Red. br.	Izloženost prema značajnoj grani privrede	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Ispravka vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravka vrijednosti dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravka vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	4	1	15	1	4.425	52
2	Vađenje ruda i kamena	1	0	47	1	3.886	30
3	Prerađivačka industrija	3.691	2.119	5.224	1.981	210.760	1.868
4	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	1	0	0	-	50.740	465
5	Snadbijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacija) životne sredine	0	0	-	-	959	5
6	Građevinarstvo	2.507	1.479	786	320	91.849	1.047
7	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	7.073	5.815	7.548	5.590	379.950	3.039
8	Saobraćaj i skladištenje	456	238	293	109	61.931	466
9	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	96	58	59	37	26.714	801
10	Informacije i komunikacije	3	0	33	2	18.178	152
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	0	2	0	557.698	1.236
12	Poslovanje nekretninama	56	8	2	0	1.076	7
13	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	115	67	175	62	22.558	170
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	16	7	54	15	6.149	94

15	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	-	-	47.241	12
16	Obrazovanje	1	0	24	1	320	6
17	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2	0	9	0	12.581	86
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	56	22	17	7	1.061	8
19	Ostale djelatnosti	87	65	66	43	686	10
20	Ukupno	14.166	9.880	14.353	8.170	1.498.760	9.553

H. prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke) iz tačke g.) ovog stava tokom izvještajnog perioda, koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog perioda i završno stanje

	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje	46.572	16.634
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	12.410	18.646
3. Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-24.641	-8.943
4. Završno stanje	34.341	26.337

U toku 2020. godine Banka je izvršila prodaju potraživanja što je prouzrokovalo značajno smanjenje salda izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, odnosno rezultiralo je smanjenjem ispravki vrijednosti za 9.860 hiljada KM.

I. Kategorije izloženosti

1. naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih;

Banka za određivanje pondera rizika koji se dodjeljuju bilansnoj i vanbilansnoj imovini, upotrebljava kreditne procjene agencija za procjenu kreditnog rizika (ECAI) Standard & Poor i Fitch.

2. kategorije izloženosti za koje se upotrebljava procjena kreditnog rejtinga ECAI ili ECA;

Kategorije izloženosti za koje se upotrebljava procjena kreditnog rejtinga:

- Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama
- Izloženosti prema regionalnim vladama
- Izloženosti prema subjektima javnog sektora
- Izloženosti prema institucijama
- Izloženosti prema privrednim društvima

3. opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitiranih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige;

- Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama

Izloženostima prema centralnim vladama i centralnim bankama za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika koji odgovara stepenu kreditne kvalitete kako slijedi:

Tabela:

Stepen kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	0%	20%	50%	100%	100%	150%

Navedeno pravilo ne važi prema Centralnoj vladi BiH, CBBiH, centralnim vladama i centralnim bankama država članica EU.

- Izloženosti prema institucijama

Izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a čiji je preostali rok do dospijea duži od tri mjeseca za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika koji odgovara stepenu kreditne kvalitete kako slijedi:

Tabela:

Stepen kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	50%	50%	100%	100%	150%

Izloženostima prema instituciji čiji je preostali rok do dospijea kraći od tri mjeseca za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika koji odgovara stepenu kreditne kvalitete kako slijedi:

Tabela:

Stepen kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20	20%	20%	50%	50%	150%

Izloženostima prema institucijama za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika u skladu sa stepenom kreditne kvalitete koji je dodijeljen izloženostima prema centralnim vladama kojoj institucija ima sjedište, kako slijedi:

Tabela:

Stepen kreditne kvalitete dodijeljen centralnoj vladi	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika izloženosti	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Izuzetak od navedenog pravila čine izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting čiji je izvorni efektivni rok do dospijea tri mjeseca ili kraći.

- Izloženosti prema regionalnim vladama

Izloženosti prema jedinicama regionalne vlade ili lokalnih vlasti ponderišu se kao izloženosti prema institucijama. Izuzetak čine Vlada Federacije BiH, Vlada

Republike Srpske i Vlada Distrikta Brčko koji imaju isti tretman kao i izloženosti prema Centralnoj vladi BiH, kao i kantonalne vlade u Federaciji BiH, jedinice regionalne vlade ili lokalne vlasti država članica EU, koje ne podrazumijevaju izloženost prema vjerskim zajednicama, a koje su denominirane u domaćoj valuti, odnosno u eurima ili sa valutnom klauzulom u eurima.

- Izloženosti prema privrednim društvima

Izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika koji odgovara stepenu kreditne kvalitete kako slijedi:

Tabela:

Stepen kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	50%	100%	100%	150%	150%

4. raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika

Banka dodjeljuje odgovarajuće pondere rizika u odnosu na stepen kreditne kvalitete dodjeljen u odnosu rejting, ocjenu ECAI agencije, kako slijedi:

Stepen kreditnog kvaliteta	1	2	3	4	5	6
Standard & Poors Ratings Services						
Dugoročni kreditni rejting emitenta	AAA,AA	A	BBB	BB	B	CCC,CC,R,SD/D
Fitch Ratings						
Dugoročni kreditni rejting emitenta	AAA,AA	A	BBB	BB	B	CCC,CC,R,SD/D

5. iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženost	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	351.614	-	351.611	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	48.129	0	48.129	0
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.345	-	1.345	-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	101.007	-	101.007	-
7	Izloženosti prema privrednim društvima	520.437	464	501.169	416
8	Izloženosti prema stanovništvu	428.837	13.224	425.346	13.206

9	Izloženosti osigurane nekretninama	426.712	-	426.712	-
10	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
11	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
12	Izloženost prema institucijama i pravnim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
13	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-
14	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	470	-	470	-
15	Ostale izloženosti	64.876	-	64.876	-

Zaštitni slojevi kapitala

Pored regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti Banka je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Nadalje, pored održavanja minimalnih stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o o izračunavanja kapitala u bankama, te održavanja zaštitnog sloja za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala Banke od 2,5%, Banka održava dodatni zaštitni sloj od 1% koji obezbjeđuje iz stavki redovnog osnovnog kapitala.

Dodatno su Odlukom o izračunavanja kapitala u bankama, predviđeni zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala odnosno zaštitni sloj za sistemski važnu banku propisan u rasponu od 0% do 2% pojedinačno za svaku banku od strane regulatora. Banka tokom 2020. godine nije imala propisan dodatni kapitalni zahtjev u vidu zaštitnog sloja za sistemski važnu banku propisan od strane regulatora.

VII Stopa finansijske poluge

A. stopa finansijske poluge izračunatu u skladu sa odredbama Odluke o izračunu kapitala Banke

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	21.294
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	23.702
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	46.191
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	11.857
Ostala imovina	1.523.629
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	- 2.732
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	1.624.472

Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	174.977
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	10,77%

Stopa finansijske poluge izračunava se kao omjer pozicije regulatornog kapitala banke i mjere ukupne izloženosti banke (imovina, finansijski derivati i vanbilansne stavke) te se izražava u postotku.

Stopa finansijske poluge izračunata u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke na dan 31.12.2020.god. iznosi 10,77%.

B. pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti banke, koja predstavlja nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge

Pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja ukupne izloženosti Banke koja predstavlja nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge je sljedeći:

- bilansna izloženost umanjena za ispravke vrijednosti i za odbitne stavke kapitala
- vanbilansna izloženost netirana za obračunate IFRS9 rezerve za vanbilansne stavke, na koje se primjenjuju sljedeći faktore konverzije:
  - Faktor konverzije koji se primjenjuje na knjigovodstvenu vrijednost za neiskorištene kreditne linije, koje se mogu bezuslovno opozvati bez prethodne najave iznosi 10%
  - Faktor konverzije za vanbilansne stavke srednjeg/niskog rizika po osnovu finansiranja trgovine i stavke povezane sa službeno podržanim izvoznim kreditima, iznosi 20%
  - Faktor konverzije za vanbilansne stavke srednjeg rizika po osnovu finansiranja trgovine i stavke povezane sa službeno podržanim izvoznim kreditima, iznosi 50%
  - Faktor konverzije za sve druge vanbilansne stavke iznosi 100%.

C. opis najznačajnijih faktora koji su utjecali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu

Poređenjem pozicija prikazanih na pozicijama finansijske poluge obračunskih perioda 2019. god. i 2020.god.značajnije razlike se odnose na sljedeće pozicije:

- Finansijski derivati sadašnji trošak zamjene smanjen za 233 hiljada KM
- Finansijski derivati uvećano prema metodi tržišne vrijednosti za 212 hiljada KM
- Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije 50% izloženosti uvećane u 2020.godini u odnosu na prethodnu godinu za 8.883 hiljada KM
- Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije 100% izloženosti uvećane u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu za 2.914 hiljada KM

Osnovni kapital, koji se koristi u omjeru za izračun finansijske poluge povećan je za 14.635 hiljada KM. Razlika u povećanju omjera, predstavlja rezultat pripisa u Fond rezervi finansijskog rezultata iz 2019. godine. Na osnovu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (Službene novine 44/19) koja se primjenjuje od 01.01.2020. godine, efekat smanjenja na kapital Banke iznosio je 3.703 hiljade KM. Efekat promjene finansijske poluge u odnosu na 2019. godinu uključuje i ukidanje prikazivanja umanjenja kapitala za iznos nedostajućih rezervi tj. razlike između izračuna rezervi po ranijem MSFI 9 standardu i regulatornih rezervi (ABCDE) za 9.025 hiljada KM na taj datum.

D. opis postupaka koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge

Rizikom prekomjerne finansijske poluge upravlja se kroz proces upravljanja osnovnim kapitalom i izloženosti Banke, pri čemu navedeni procesi podrazumijevaju adekvatne sisteme praćenja, planiranja i kontrole relevantnih pozicija.

Na regulatorno propisane nivoe finansijske poluge Banka je dodatno propisala interni zaštitni sloj na stopu finansijske poluge, koji je kao takav ugrađen u sve procese planiranja, praćenja i kontrole.

VIII Likvidnosni zahtjevi

A. Strategija i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

Upravljanje likvidnošću Banke je zasnovano na kontinuiranom planiranju budućih likvidnosnih potreba koje u obzir uzimaju promjene u operativnim, ekonomskim, regulatornim, zakonskim ili ostalim uslovima poslovnog okruženja Banke uz adekvatno planiranje redovnih i vanrednih novčanih priliva i odliva.

Osnovni cilj procesa upravljanja likvidnošću je održavanje izloženosti likvidnosnom riziku na onoj razini koja Banci omogućava kontinuirano izvršenje obaveza plaćanja u redovnom poslovanju i tokom stresnih uslova bez ugrožavanja vrijednosti pozicija Banke.

Najvažnije aktivnosti procesa upravljanja likvidnošću usmjerene su na obavljanje uobičajenih tržišnih transakcija, u okviru definiranih limita izloženosti riziku, a u skladu s prethodno definiranim planovima te odlukama nadležnih tijela i operativnih funkcija.

Aktivnosti upravljanja likvidnošću se odnose na upravljanje unutardnevnom, dnevnom, kratkoročnom, dugoročnom (strukturnom) likvidnošću, upravljanje i izvršenje Plana likvidnosti i izvora finansiranja, redovno praćenje i analizu rezultata testiranja otpornosti na stres rizika likvidnosti, te dosljednu primjenu načela određivanja mehanizma preraspodjele.

Upravljanje likvidnošću podrazumijeva aktivnosti koje obezbjeđuju balans između pozicija aktive i pasive po ročnoj usklađenosti i balans između priliva i odliva likvidnih sredstava, a glavni cilj je ispuniti obaveze Banke i kod očekivanih i kod neočekivanih fluktuacija u poslovanju Banke.

Upravljanje likvidnošću Banke je zasnovano na kontinuiranom planiranju budućih likvidnosnih potreba koje u obzir uzimaju promjene u operativnim, ekonomskim, regulatornim ili ostalim uslovima poslovnog okruženja Banke, kao i planiranje redovnih i vanrednih novčanih priliva i odliva.

B. način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Uprava Banke i Nadzorni odbor su odgovorni za uspostavljanje primjerene strategije likvidnosti, te politika, procedura, postupaka i sistema za upravljanje rizikom likvidnosti, u skladu sa profilom rizikom s ciljem osiguranja dostatnih viškova likvidnost s ciljem ispunjenja svih obaveza.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO odbor) obezbjeđuje sprovođenje politika upravljanja aktivom i pasivom Banke, što uključuje i upravljanje rizikom likvidnosti.

Banka ima definisane tri linije odbrane kako bi imala jasne odgovornosti i kontrole u sklopu procesa upravljanja rizikom likvidnosti:

1. Linija odbrane: Sektor Upravljanja aktivom i pasivom / Sektor Globalna tržišta- Odgovorni za upravljanje likvidnošću u okviru definisanih limita
2. Linija odbrane: Odjel Tržišni i rizik likvidnosti - Odgovoran za nezavisnu procjenu i kontrolu rizika likvidnosti.
3. Linija odbrane: Sektor Interna revizije - Odgovoran za nezavisnu procjenu kvalitete i efikasnosti sistema upravljanja rizikom likvidnosti (revizija 1. i 2. linije odbrane).

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima se obavlja od strane osobe imenovane za vršenje date funkcije, iskomunicirane Agenciji za bankarstvo FBiH, a u skladu sa propisanim zahtjevima u pogledu kvalifikacija i kriterijuma poslovne reputacije utvrđene regulativom. Ukoliko lice zaduženo za rad kontrolnih funkcija u banci tokom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti utvrde kršenje propisa ili pravila o upravljanju rizikom likvidnosti ili povećanog rizika zbog koje je ili može biti ugrožena likvidnost Banke, dužni su o tome bez odlaganja (odmah) obavijestiti Upravu Banke, Nadzorni odbor Banke, Agenciju i ostale nadležne institucije.

Ključni dio funkcije upravljanja rizicima likvidnosti je efikasno upravljanje koje je nezavisno od ostalih oblasti poslovanja Banke. Sektor Upravljanje aktivom i pasivom (ALM) je zadužen za izradu i održavanje svih dokumenata

iz oblasti likvidnosti, u skladu sa regulatornim zahtjevima i zahtjevima grupe. Upravljanje kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću, uključujući rezerve likvidnosti, odgovornost je Sektora za upravljanje aktivom i pasivom. Odgovornost Sektora Upravljanje aktivom i pasivom uključuje uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje plana finansiranja u vanrednim okolnostima, odnosno plana postupanja u kriznim situacijama i provedbu sistema ranog upozorenja koji omogućavaju prepoznavanje vrste i ozbiljnosti krize što je ranije moguće, te sistem adekvatnih mjera koje će se poduzeti u takvim situacijama.

C. politike i postupke za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Politikom likvidnosti su uspostavljeni osnovni zahtjevi, funkcije i procesi upravljanja rizikom likvidnosti, a s ciljem osiguranja odgovornosti svih sudionika u okviru rizika likvidnosti kroz organizacijsku postavku, s jasno definisanim ulogama i odgovornostima u okviru uspostavljenog procesa upravljanja rizikom likvidnosti, što je rezultiralo potpunom usklađenosti sa regulatornim zahtjevima.

Banka kroz politike i procedure ima jasno definisanu toleranciju izloženosti riziku likvidnosti kroz eksterne standarde (regulatorni okvir), te interne/ grupne limite. Strategija upravljanja rizicima i Pravilnik o upravljanju rizikom likvidnosti jasno je odredila i dokumentovala sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika.

Cjelokupan proces upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti, sažet je kroz apetit za rizik, kojim Banka definiše svoju spremnost da preuzme rizik, a kroz profil rizika izražava ciljnu strukturu rizika kojima će biti izložena („ex ante“ pristup).

D. opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom iz tačke a)

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim osigurava dovoljan nivo likvidnosti, uključujući i zaštitu u obliku visoko likvidne neopterećene imovine, kako bi mogla podnijeti niz stresnih događaja, kao i pogoršanje ili gubitak izvora finansiranja.

Banka je u okviru Izjave o apetitu za rizikom (Risk appetite statement – RAS) za 2020. godinu propisala sljedeće indikatore rizika likvidnosti:

- Pokazatelj pokrića likvidnosti (LCR)
- Pokazatelj ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza do 30 dana;
- Pokazatelj ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza do 90 dana;
- Pokazatelj ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza do 180 dana.
- Horizont opstanka koji predstavlja maksimalan period u kojem će Banka moći da ispuni svoje obaveze u stresnom scenariju imajući u

- vidu dostupni amortizer tj. zalihi likvidnosti
- Pokazatelj odnosa kredita i depozita (LDR),
- Koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR);
- Pokazatelj osnovnih izvora finansiranja (PFR);

Za svaki pokazatelj iz RAS-a definisan je limit kao i dva nivoa okidača (žuti i crveni), gdje žuti okidač predstavlja nivo ranog upozorenja za prekoračenje limita koji su postavljeni u skladu sa poslovnom strategijom i internim zahtjevima, dok crveni okidač predstavlja nivo nadomak prekoračenja limita koji je postavljen u skladu sa zahtjevima regulatora. Banka upravlja rizicima i donosi odluke uzimajući u obzir ciljani profil rizika („ex ante“ pristup). Ključni dio funkcije upravljanja rizicima likvidnosti je efikasno upravljanje koje je nezavisno od ostalih oblasti poslovanja Banke.

Svi regulatorni zahtjevi se izvještavaju na pojedinačnoj razini, dok se za potrebe internog izvještavanja i praćenja likvidnosti radi sveobuhvatno izvještavanje mjera likvidnosti, i isto je obuhvaćeno kroz mjesečne ALCO izvještaje, te kvartalne izvještaje o riziku likvidnosti.

Banka kontinuirano upravlja pozicijama likvidnosti s ciljem održavanja ciljanih viškova likvidnosti i ispunjenja svih propisanih indikatora likvidnosti praćenih kroz uspostavljeni okvir limita.

Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

E. podaci o koeficijentu pokrića likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta

Regulatorni indikatori rizika likvidnosti prate se prema propisanoj dinamici dnevno/mjesečno, gdje je dodatno za indikatore likvidnosti propisan i interni zaštitni sloj.

Obrazac LCR na dan 31.12.2020.godine:

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	318.398
2.	Neto likvidnosni odlivi	184.477
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	172,59%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	318.398
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-

6.	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
7.	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
8.	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	318.398
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	-
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	-
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	-
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	-
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	-
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	-
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	-
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	-
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	-
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	-
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	-
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	-
28.	Iznos viška likvidne imovine	-
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	318.398
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	283.132
31.	Potpuno izuzeti prilivi	-

32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	98.655
33.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	-
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	98.655
35.	Neto likvidnosni odliv	184.477

U toku 2020.godine, uključujući i 31.12.2020.godine, Banka nije zabilježila odstupanja u odnosu na propisane regulatorne zahtjeve, niti u odnosu na interno propisane zahtjeve.

IX Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja Banke

A. podjela izloženosti prema namjeri ulaganja, uključujući i namjeru ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi	Bilansna izloženost ('000 KM)
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije	-
koja ne kotiraju na berzi	-
Vlasnička ulaganja u finansijske institucije	452
koja ne kotiraju na berzi	452
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	-
koja ne kotiraju na berzi	-
Vlasnička ulaganja u ostale institucije	18
koja ne kotiraju na berzi	18

Banka ima ulaganje u povezano lice Sberbank a.d. Banja Luka (0,36%) i ulaganje u Registar vrijednosnih papira (0,687%), koja datiraju iz ranijih godina.

B. pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu

Navedena vlasnička ulaganja ne kotiraju na aktivnom tržištu i vrednuju se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Pregled korištenih računovodstvenih postupaka i metoda vrednovanja može se pronaći u Godišnjem izvještaju Banke objavljenom na internet stranici Banke.

C. vrstu, prirodu i iznose izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi, po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se ne trguje na berzi, a koja su u dovoljno diversifikovanim portfolijima, kao i po osnovu ostalih vlasničkih ulaganja

Banka nema vlasnička ulaganja koja kotiraju na berzi.

D. ukupan realizovani dobitak/gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja

Tokom 2020. godine Banka nije realizovala dobitak/gubitak koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicije po osnovu vlasničkih ulaganja. Banka je u prethodnom periodu evidentirala umanjenje vrijednosti ulaganja u povezano lice u iznosu od 518 hiljada KM.

X Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

A. Izvori kamatnog rizika, metode i učestalost mjerenja

Kamatni rizik predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjena kamatnih stopa, i kao takav je materijalno značajan na nivou Banke. S ciljem procjene i kontrole materijalnih izvora kamatnog rizika koji proizilazi iz otvorenih pozicija Banke, mjerni sistem je dizajniran na način koji može obezbijediti pravovremene i relevantne informacije vezano za trenutni nivo kamatnog rizika koji je Banka preuzela. Također, pruža informacije o bilo kojoj prekomjernoj izloženosti koju Banka ima odnosno koja može proizaći iz budućeg poslovanja Banke. Pokazatelji koji se koriste za mjerenje kamatnog rizika se zasnivaju na opće prihvaćenim finansijskim konceptima i tehnikama mjerenja rizika.

Apetit za kamatni rizik je definisan kao iznos potencijalnog neočekivanog gubitka koji je Banka voljna prihvatiti zbog negativnih promjena varijabli kamatnog rizika. U tom smislu, Banka je uspostavila operativne limite kako bi održavala izloženosti u okviru nivoa koji su u skladu sa odobrenim i prihvaćenim nivoom rizika.

U okviru Sberbank BH d.d. Sarajevo kamatnim rizikom upravlja OJ Upravljanje aktivom i pasivom, a o istom izvještava OJ Tržišni i rizik likvidnosti. OJ Tržišni i rizik likvidnosti je odgovorna za praćenje limita, te za izvještavanje o kamatnom riziku relevantnim stranama i odborima u okviru Banke. Analize se pripremaju i redovno prezentuju na sastancima ALCO i RICO odbora i to na mjesečnoj osnovi, te sjednicama Nadzornog odbora kvartalno, kao i u sklopu izvještaja kontrolne funkcije koji se prezentuje Nadzornom odboru. Također, Banka mjesečno dostavlja izvještaje o kamatnom riziku Sberbank Europe (u skladu sa metodologijom Grupe), te sa aspekta lokalne regulative kvartalno izvještava FBA o promjeni ekonomske vrijednosti bankarske knjige, uticaju promjena kamatnih stopa na neto kamatni prihod kao i iznosu internih kapitalnih zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi.

B. osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju.

Kvantificiranje izloženosti kamatnom riziku se vrši kroz uspostavljeni okvir

od nekoliko ključnih indikatora. Inicijalna mjera kamatnog rizika predstavlja promjenu neto vrijednost bankarske knjige uslijed pretpostavljenog pomijeranja krive prinosa za 200 baznih poena, za što je postavljen interni limit od maksimalno 15% u odnosu na neto kapital. Ovaj pokazatelj također predstavlja minimalni regulatorni zahtjev, te je uspostavljen u skladu lokalnom kao i grupnom metodologijom. Istovremeno, uspostavljeni interni limit je ispod regulatorno propisanog (20%).

Za potrebe lokalnog regulatora, a u skladu sa FBA Odlukom u upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i pripadajućim Uputstvom, Banka koristi pristup standardnog kamatnog šoka na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona, ponderi za ove pozicije se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovan trajanju za svaku vremensku zonu.

Dodatno, Banka za potrebe Grupe prilikom procjene izloženosti i izvještavanja kamatnog rizika koristi modeliranje određenih kreditnih pozicija, te pozicija depozita, a u skladu sa interno propisanom metodologijom.

Banka na procijenjeni kamatni rizik primjenjuje dodatne stres testove u skladu sa interno propisanom metodologijom, a po osnovu kojih vrši i izračun internih kapitalnih zahtjeva za kamatni rizik za potrebe ICAAP procesa i ICAAP izvještaja. Od 31.12.2020. godine u skladu sa novim regulatornim propisima, Banka je u obavezi da prati uticaj promjena kamatnih stopa na neto kamatni prihod, te o istom izvještava FBA kvartalno.

C. promjeni prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Banka o promjeni prihoda i promjeni ekonomske vrijednosti kvartalno izvještava FBA koristeći pojednostavljeni obračun, odnosno pristup standardnog kamatnog šoka na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona, ponderi za ove pozicije se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovan trajanju za svaku vremensku zonu. U toku 2020. godine, uključujući i 31.12.2020. Banka je bila u skladu sa interno propisanim limitima pokazatelja kamatnog rizika bankarske knjige.

XI Interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP)

A. Sažet opis ICAAP-a i pristupa koje Banka koristi za mjerenje,

odnosno procjenu svih materijalno značajnih rizika

Uspostavom ICAAP procesa osigurava se usklađenost sa zakonskim (regulatornim) i internim očekivanjima i zahtjevima, a krajnji cilj je razvoj i implementacija adekvatnog nadgledanja i upravljanja rizicima i kapitalom, osiguravajući održiv razvoj Banke.

ICAAP proces se sastoji od međuzavisnih faza/elemenata, prema sljedećem:

Inicijalna faza **identifikacije materijalnih rizika** sastoji se od analiziranja rizika koji su prisutni u poslovanju Banke i u okruženju. Svi materijalni rizici, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, identificirani su tokom procesa identifikacije i procjene materijalnosti rizika. Rezultira definisanjem niza materijalnih rizika koji se dalje razmatraju u narednim fazama. Obzirom da predstavlja polaznu tačku u ICAAP procesu, na kojoj se bazira dalji tretman rizika Banke, možemo reći da predstavlja jedan od najvažnijih koraka cjelokupnog procesa.

Sljedeća faza **kvantifikacije i objedinjavanja rizika** obuhvata mjerenje konkretnih rizika i procjenu internog kapitala koji je potreban za njihovo podnošenje što dovodi do jedinstvene kapitalne pozicije za Banku. Ukratko, rezultat faze kvantifikacije rizika služi da se procjeni koliko je Banci potrebno kapitala da bi pokrila rizike.

Svim materijalnim rizicima utvrđenim kroz proces identifikacije rizika može se upravljati na bazi određenih politika, procedura i smjernica odobrenih od

strane Uprave i odgovarajućeg odbora ili kroz periodične procjene, opći proces upravljanja i primjenu adekvatnih tehnika ublažavanja rizika. Pristup mjerenju značajnih rizika uspostavlja se individualno za svaki rizik, na temelju njegove prirode. Za osnovne rizike, Banka primjenjuje i kvalitativne i kvantitativne metode (uključujući i stres testove), koje su dokumentovane u odgovarajućim metodologijama i priručnicima. Banka redovno osigurava da interni modeli budu odgovarajući za postojeće situacije, kao i da podaci uključeni u model budu zadovoljavajuće kvalitete. Za rizike koji nisu osnovni, Banka odlučuje o pristupu za mjerenje. Ukoliko kvantifikacija nije moguća, odnosno ukoliko napori potrebni za razvijanje modela nisu proporcionalni izloženosti riziku, Banka može primijeniti kvalitativni pristup za upravljanje rizicima. Detaljniji procesi upravljanja za neke ili sve rizike za koje se periodičnim procjenama utvrdi da su materijalni mogu se također definisati pojedinačno u zavisnosti od njihove prirode (složenosti, ozbiljnosti, mogućoj važnosti itd.).

Za izračun internih kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik Banka koristi standardizovani pristup (kao i prema Stubu I), dodatno uvećan za rezultate testiranja otpornosti na stres. Interni kapitalni zahtjev za koncentracijski rizik predstavlja sumu izračuna kapitalnih zahtjeva za rizik individualne koncentracije i rizik sektorske koncentracije. Za izračun internih kapitalnih zahtjeva za koncentracijski rizik Banka koristi pojednostavljeni pristup zasnovan na primjeni uobičajenih parametara, odnosno općeprihvaćenih indeksa koncentracije, koristeći izračune indeksa sektorske koncentracije (HHIS) i indeksa individualne koncentracije (HHII). Kapitalni zahtjev za kamatni rizik izračunava se kao koeficijent solventnosti, a predstavlja postotak izračunatog IRR-a u odnosu na ukupna vlastita sredstva. Za valutno inducirani kreditni rizik, rezidualni i cyber rizik Banka primjenjuje interni metod izračuna kapitalnih zahtjeva, dok za procjenu internih kapitalnih zahtjeva za ostale rizike Banka koristi pojednostavljenu alternativu, koja je zasnovana na pristupu da Banka umjesto mjerenja, odnosno procjene internih kapitalnih zahtjeva za pokriće ostalih rizika može podići interne kapitalne zahtjeve za 5% do 15% od iznosa ukupnog kapitalnog zahtjeva prema Stubu I.

Odmah nakon identifikacije rizika i kvantifikacije raspoloživog kapitala za pokriće svih materijalnih rizika, u okviru faze **konsolidacije kapitala za pokriće rizika** potrebno je utvrditi koliko Banka ima na raspolaganju kapitala za pokriće potreba za internim kapitalom.

Testiranje otpornosti na stres se vrši kako bi se procijenila otpornost Banke na negativna dešavanja u svom radnom okruženju. Obavlja se na godišnjem nivou, ili po potrebi češće. Rezultati testiranja otpornosti na stres se uvažavaju prilikom procesa budžetiranja i donošenja strateških odluka.

Iskorištenost kapaciteta za podnošenje rizika upoređuje potrebni interni kapital („koliko nam je potrebno“) sa raspoloživim kapitalom za pokriće rizika („koliko imamo“). Ova faza uključuje raspoređivanje raspoloživog kapitala na konkretne rizike, poslovne segmente i na višak kapitala, što – zajedno s kapitalnim ciljevima i strukturom – podliježe stalnoj kontroli, praćenju i izvještavanju.

Proces postavljanja limita - ICAAP limiti bazirani su na aktuelnom budžetu

i uključuju pristup gledanja unaprijed na osnovu predviđanja budžeta, uzimajući u obzir odredbe Kreditne politike. U slučaju promjena budžeta, i sistem ICAAP limita se mora prilagoditi u skladu s istim. Na taj način, Banka primjenjuje proaktivni pristup praćenja adekvatnosti kapitala po Stubu II, što joj omogućava da pravovremeno djeluje.

Pristup u kojem ICAAP gleda unaprijed osigurava se kroz fazu **budžetiranja i predviđanja**. Proces budžetiranja povezuje značajne rizike, koji su kao takvi ocijenjeni u procesu identifikacije rizika, te planiranje kapitala i poslovnih aktivnosti za posmatrani period od naredne 4 godine. Uključuje raspoređivanje raspoloživog kapitala na određene rizike, poslovne segmente i višak kapitala, što – zajedno s kapitalnim ciljevima i strukturom – podliježe stalnoj kontroli, praćenju i izvještavanju. Na taj način se dalje ugrađuje u cjelokupni postupak upravljanja i rukovođenja rizicima.

Cilj **izvještavanja i upravljanja** je da se daju blagovremene, potpune i tačne informacije o nivou rizika, omogućavajući savjesno donošenje odluka, koje ponovo pokreće ICAAP proces.

B. Sažet opis ILAAP-a

Cilj ILAAP-a je da osigura opstanak Banke, osiguravajući dovoljno likvidnosti i stabilne izvore finansiranja kako bi ispunili svoje obaveze u trenutku dospjeća, da podnese svoje rizike i pokrije neto likvidnosne odlive u oba slučaja – normalnih i stresnih okolnosti (čak i tokom dužeg perioda nepovoljnih razvojnih trendova).

Ključni elementi ILAAP-a:

- Identifikacija rizika;
- Mjerenje rizika;
- Budžet;
- Plan izvora finansiranja;
- Rizik likvidnosti i izvještavanje o riziku likvidnosti;
- Sistem internih limita i procedure eskalacije;
- Stres testiranje likvidnosti;
- Plan likvidnosti u slučaju nepredviđenih okolnosti;
- Transferne cijene izvora finansiranja.

Identifikacija i mjerenje rizika likvidnosti je dio procesa identifikacije i mjerenja svih rizika kojim je SBBH izložena.

Limiti rizika likvidnosti su definisani u dokumentu Pravilnik o riziku likvidnosti, međutim limiti koji su RAS indikatori su također definisani u Okviru apetita za rizik. Indikatori rizika likvidnosti su značajan segment Izjave o apetitu za rizik, koji daju informaciju o budućem smjeru poslovanja sa aspekta spremnosti na preuzimanje rizika a sve u cilju ispunjavanja poslovnih ciljeva. Tokom uspostavljanja SBBH strategije, budžeta ili plana finansiranja razmatra se razvoj regulatornih omjera likvidnosti i limiti rizika likvidnosti. Rezultati ILAAP-a su sastavni dio izvještavanja Uprave, kroz izvještavanje na ALCO i RICO odborima, kao i Nadzornog odbora Banke, te izvještaja kontrolne funkcije za upravljanje rizicima.

Obezbjeđujući dovoljno likvidnosti za ispunjenje obaveza kada one dospiju, preuzimanjem rizika i prateći strategiju održivosti, čak i tokom odgođenog perioda nepovoljnog razvoja, ILAAP doprinosi održivosti SBBH sa stanovišta likvidnosti. SBBH treba obezbijediti da svaki rizik (prouzrokovan uobičajenom ili stresnom situacijom, interni ili eksterni) koji može uticati na njenu poziciju likvidnosti je adekvatno pokriven likvidnošću. Integracija ključnih indikatora učinka (KPI) likvidnosti i finansiranja za potrebe upravljanja u SBBH u redovnom poslovanju je opisana u Politici upravljanja likvidnošću. Ključni indikatori učinka (KPI) likvidnosti i finansiranja služe kao blagi indikatori ranog upozorenja.

Rezerva likvidnosti treba biti visokog kvaliteta i određena na oprezan i konzervativan način. Kriteriji prihvatljivosti rezerve likvidnosti su definisani u Pravilniku upravljanja likvidnošću.

Politika likvidnosti SBBH sadrži definiciju generalne strategije finansiranja i izvora finansiranja kao i njihovog korištenja, uključujući definiciju primarnih izvora, kao glavnog izvora finansiranja SBBH, koji treba osigurati da se poslovne operacije SBBH nastave odvijati u dugom roku.

U Sarajevu, 30.06.2021. godine.

Sberbank BH d.d. Sarajevo